O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№

Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● E-mail: xalksuzi@uzpak.uz ● 2004 йил 29 январь, №20 (3294) Пайшанба

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

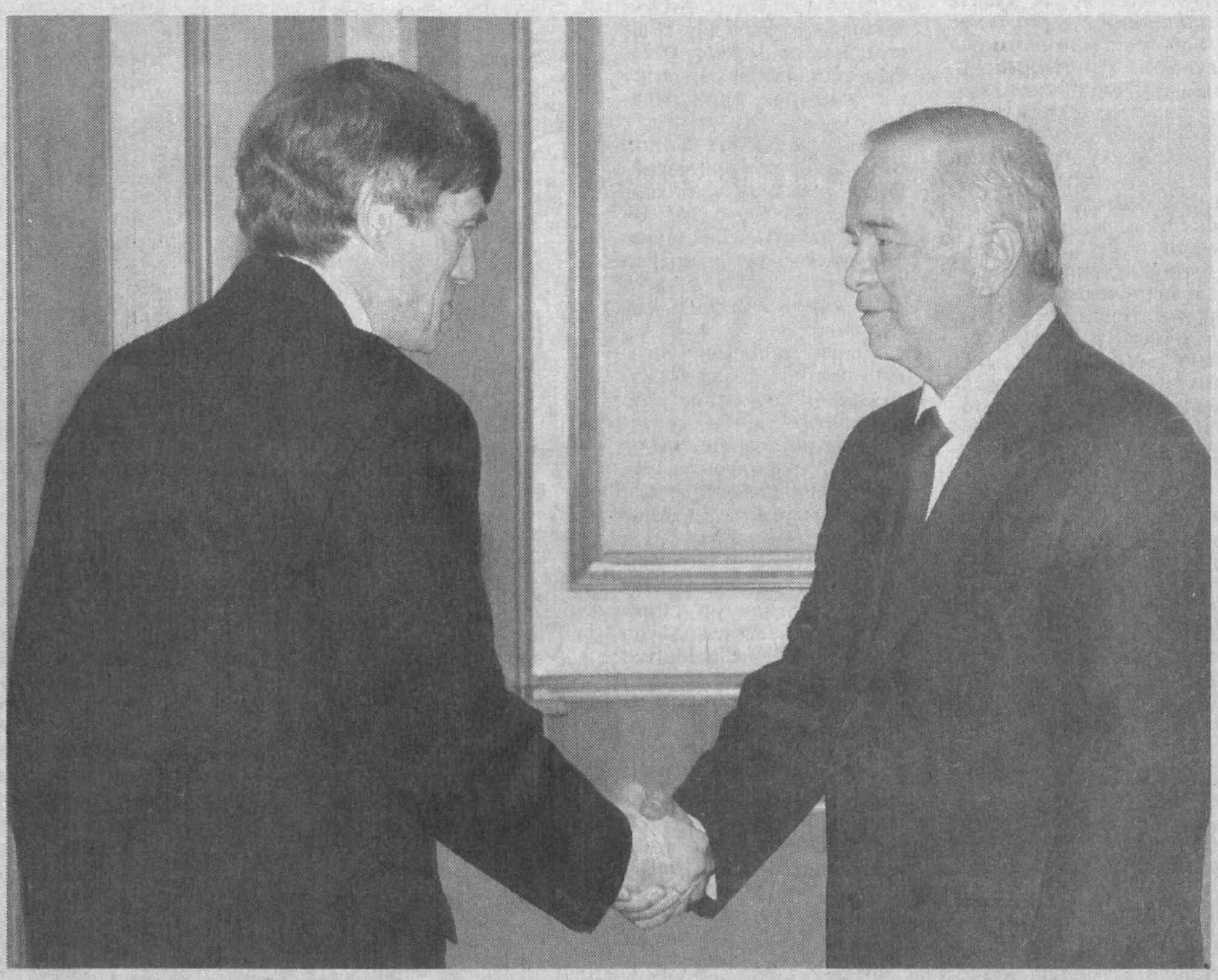

28 январь куни Оқсаройда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга Америка Қўшма Штатларининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси этиб тайинланган Жон Роберт Пурнелл ишонч ёрлиғини топширди.

Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги муносабатлар стратегик шериклик даражасига кўтарилган. Томонлар Президент Ислом Каримовнинг 2002 йил март ойида АҚШга расмий ташрифи чоғида имзоланган Стратегик шериклик ва ҳамкорлик асослари тўғрисидаги декларацияга мувофиқ барча соҳаларда алоқаларни ривожлантириб келмоқда.

АҚШ Ўзбекистоннинг, айниқса, халқаро терроризмга қарши курашдаги саъй-ҳаракатларини юқори баҳолайди. Бу йўналишдаги ҳамкорлик ҳарбий ва ҳарбий-техникавий алоқаларни кенгайтиришга ҳам хизмат қилмоқда.

АҚШ маъмурияти ва қонун чиқарувчи олий органлари Ўзбекистонни сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий қўллаб-қувватлаш учун барча имкониятларни ишга солишга қарор қилган. Ўзбекистонда бу юксак қадрланади.

Мамлакатларимиз бозор ислоҳотлари ва демократияни мустаҳкамлашда ҳам самарали ҳамкорлик қилиб келмоқда.

Президент Ислом Каримов элчи билан суҳбат чоғида Ўзбекистон — АҚШ муносабатларига доир қатор масалалар, халқаро муаммолар юзасидан фикр алмашди. Ҳамкорлик кўламини янада кенгайтириш борасидаги фикр-мулоҳазаларини билдирди ва Ж.Пурнеллга дипломатик фаолиятида муваффақият тилади.

АҚШ элчиси ўзаро алоқалар жуда яхши ривожланиб келаётганини мамнуният билан таъкидлар экан, хайрли ишларнинг давомчиси бўлиш ўзи учун катта шараф эканлигини қайд этди.

(ЎзА).

СУРАТДА: ишонч ёрлиғи топшириш пайти. Дилшод ЮСУПОВ олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

С.Т.Иномовани Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари — Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитасининг раиси этиб тайинлаш тўғрисида

Светлана Турсуновна Иномова Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари — Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитасининг раиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2004 йил 28 январь.

ДЎСТЛИК МАСОФА БИЛМАС

ТОШКЕНТ (ЎзА мухбири Назокат УСМОНОВА).

Ўзбекистон ва Япония ўртасидаги дўстлик алоқалари қадимий тарихга эга. Мустақиллик йилларида бу муносабатлар янада юқори босқичга кўтарилди.

Бу борада Кунчиқар мамлакатда кўп йиллардан буён фаолият кўрсатаётган "Япония-Ўзбекистон", "Фукусима-Ўзбекистон" каби уюшмалар самарали иш олиб бораётир. Ҳар иккала мамлакат маданият кунларининг ўтказилиши, мусиқий жамоаларимизнинг Японияга ижодий сафарлари яхши анъанага айланди.

Ўзбекистон хорижий мамлакатлар билан дўстлик ва маданий-маърифий алоқалар жамиятлари кенгашида ташкил этилган учрашувда ана шулар хусусида сўз юритилди.

Учрашувда Япониянинг юртимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Акио Кавато иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат ва жамият қурилиши академиясида давом этаётган аграр соҳа раҳбарлари семинарининг навбатдаги машғулотида адлия вазири А.Полвонзода ижтимоий-иқтисодий соҳаларга доир, хусусан, қишлоқ хўжалигига оид қабул қилинган қонунлар ва бошқа меъёрий ҳужжатларнинг жойлардаги ижроси ҳақида маъруза қилди.

СЕМИНАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

Республика адлия идоралари томонидан тадбиркорларнинг ҳуқуқини ҳимоя қилиш, қишлоқ хўжалиги корхоналарининг тайёрлов ҳамда хизмат кўрсатувчи ташкилотлар билан тузаётган шартномаларининг тўла бажарилишига эришиш, тадбиркорлик субъектлари фаолиятига назорат идораларининг ноқонуний аралашуви ҳолатларига чек қўйиш борасида амалий чора-тадбирлар кўрилмоқда. Бу борада "Текширишларни рўйхатга олиш китоби"нинг жорий этилгани катта аҳамиятга эга бўлди.

Лекин жойлардаги айрим идоралар раҳбарлари, жумладан, баъзи туман ҳокимлари ҳанузгача хусусий мулк эгалари фаолиятига ноқонуний аралашиш мумкин эмаслигини тўла англаб етмаяпти.

Семинарда Ер ресурслари давлат қўмитаси раиси Э.Курбонов, Бозор ислоҳотлари илмий-тадқиқот институти директори Р.Ҳусанов, қишлоқ ва сув хўжалиги вазирининг биринчи ўринбосари М.Юсупов ва бошқа мутасаддиларнинг маърузалари тингланди.

О.НОРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг

ҚАРОРИ

«Электрон рақамли имзо тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга киритиш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. «Электрон рақамли имзо тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни матбуотда эълон қилинган кундан эътиборан амалга киритилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати (Ш.Мирзиёев) ўз қарорларини «Электрон рақамли имзо тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштирсин, вазирликлар, давлат қўмиталари ҳамда идоралар мазкур Қонунга зид бўлган ўз норматив ҳужжатларини қайта кўриб чиқишлари ва бекор қилишларини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси
Э.ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
2003 йил 11 декабрь.

16

Буклаш чизиғи

Ўзбекистон Республикасининг

ҚОНУНИ

ЭЛЕКТРОН РАҚАМЛИ ИМЗО ТЎҒРИСИДА

«Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталари 2004 йил

Қирқиш чизиғи

ли имзо калити сертификати берилган жисмоний шахс электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгаси бўлади.

Электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгаси:

электрон рақамли имзонинг ёпиқ калитидан фойдаланиш устидан назоратни таъминлаши;

электрон рақамли имзо калити сертификатини берган рўйхатга олиш марказига электрон рақамли имзонинг ёпиқ калитидан фойдаланиш режими бузилганлиги ёки бузилиши эҳтимоли борлиги тўғрисида хабар қилиши ва электрон рақамли имзо калити сертификатининг амал қилишини тўхтатиб туришни ёхуд мазкур сертификатни бекор қилишни талаб қилиши;

ўзи вакил бўлган юридик шахснинг қайта ташкил этилиши ёки тугатилиши тўғрисида рўйхатга олиш марказига хабар қилиши шарт.

11-модда. Электрон рақамли имзо ёпиқ калити эгасининг жавобгарлиги

Электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгаси ушбу Қонун 10-моддасининг иккинчи қисмида кўрсатилган мажбуриятларни бажармаганлиги оқибатида электрон рақамли имзонинг ёпиқ калитидан рухсатсиз тарзда фойдаланилиши туфайли етказилган зарар учун тегишли электрон рақамли имзо очиқ калитининг фойдаланувчиси олдида жавобгар бўлади.

12-модда. Электрон рақамли имзо очиқ калитининг фойдаланувчиси

Электрон рақамли имзонинг ҳақиқийлигини тасдиқлаш учун электрон рақамли имзонинг очиқ калитидан фойдаланаётган юридик ёки жисмо-

8

Буклаш чизиғи

ний шахс электрон рақамли имзо очиқ калитининг фойдаланувчиси бўлиши мумкин.

Электрон рақамли имзо очиқ калитининг фойдаланувчиси электрон рақамли имзонинг очиқ калити электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгасига тегишлилигини ва электрон рақамли имзонинг ҳақиқийлигини текшириш учун электрон рақамли имзо калитининг сертификатини берган рўйхатга олиш марказига мурожаат этишга, шунингдек электрон рақамли имзонинг ҳақиқийлиги тасдиқланмаган ҳоллар ҳақида электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгасига хабар қилишга ҳақли.

Электрон рақамли имзо очиқ калитининг фойдаланувчиси электрон рақамли имзо ёпиқ калити эгасининг шахси тўғрисидаги маълумотлар муҳофаза қилинишини таъминлаши керак.

13-модда. Электрон рақамли имзо калитининг сертификати

Электрон рақамли имзо калитининг сертификати электрон рақамли имзонинг очиқ калити электрон рақамли имзонинг ёпиқ калитига мослигини тасдиқлайдиган ва электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгасига рўйхатга олиш маркази томонидан берилган ҳужжатдан иборат бўлади.

Электрон рақамли имзо калитининг сертификати электрон ҳужжат шаклида ва қоғоз ҳужжат шаклида тайёрланиши мумкин.

Электрон рақамли имзо калитининг сертификатида қуйидагилар кўрсатилиши керак:

электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгаси бўлган жисмоний шахснинг фамилияси, исми, отасининг исми;

9

Қирқиш чизиғи

Электрон рақамли имзо калитининг сертификати йўқолган тақдирда, рўйхатга олиш маркази электрон рақамли имзо калити сертификатининг дубликатини бериши мумкин.

18-модда. Рўйхатга олиш марказини тугатиш

Рўйхатга олиш маркази қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда тугатилиши мумкин.

Рўйхатга олиш маркази тугатиш тўғрисида қарор қабул қилинган пайтдан эътиборан бир ой мобайнида бу ҳақда махсус ваколатли органга, шунингдек мазкур рўйхатга олиш марказининг электрон рақамли имзолар калитлари сертификатларининг реестрига киритилган электрон рақамли имзо ёпиқ калитларининг барча эгаларига хабар қилиши шарт.

Рўйхатга олиш маркази тугатилган тақдирда, мазкур рўйхатга олиш маркази томонидан берилган электрон рақамли имзолар калитларининг сертификатлари электрон рақамли имзо ёпиқ калитлари эгаларининг розилиги билан бошқа рўйхатга олиш марказларига топширилиши мумкин.

Бошқа рўйхатга олиш марказларига топширилмаган электрон рақамли имзолар калитларининг сертификатлари бекор қилинади ва махсус ваколатли органга сақлаш учун топширилиб, бу ҳақда электрон рақамли имзолар очиқ калитларининг фойдаланувчилари хабардор қилинади.

19-модда. Чет давлатларнинг электрон рақамли имзолар калитлари сертификатларидан фойдаланиш

14

Буклаш чизиғи

электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгасини идентификация қилиш имкониятини берадиган имзо;

электрон рақамли имзонинг ёпиқ калити — электрон рақамли имзо воситаларидан фойдаланган ҳолда ҳосил қилинган, фақат имзо қўювчи шахснинг ўзига маълум бўлган ва электрон ҳужжатда электрон рақамли имзони яратиш учун мўлжалланган белгилар кетма-кетлиги;

электрон рақамли имзонинг очиқ калити — электрон рақамли имзо воситаларидан фойдаланган ҳолда ҳосил қилинган, электрон рақамли имзонинг ёпиқ калитига мос келувчи, ахборот тизимининг ҳар қандай фойдаланувчиси фойдалана оладиган ва электрон ҳужжатдаги электрон рақамли имзонинг ҳақиқийлигини тасдиқлаш учун мўлжалланган белгилар кетма-кетлиги;

электрон рақамли имзонинг ҳақиқийлигини тасдиқлаш — электрон рақамли имзонинг электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгасига тегишлилиги ва электрон ҳужжатдаги ахборотда хатолик йўқлиги текширилгандаги ижобий натижа;

электрон ҳужжат — электрон шаклда қайд этилган, электрон рақамли имзо билан тасдиқланган ҳамда электрон ҳужжатнинг уни идентификация қилиш имконини берадиган бошқа реквизитларига эга бўлган ахборот.

4-модда. Электрон рақамли имзодан фойдаланиш соҳасини давлат томонидан тартибга солиш

3

Қирқиш чизиғи

электрон рақамли имзо калитининг сертификатидан бундан буён фойдаланиш имкониятига таъсир этиши мумкин бўлган ҳоллар ҳақида электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгасини хабардор қилади;

электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгаларини электрон рақамли имзодан фойдаланиш қоидаларига ўқитиш имкониятини таъминлайди.

Рўйхатга олиш маркази билан юридик ва жисмоний шахслар ўртасидаги муносабатлар шартнома асосида амалга оширилади.

Рўйхатга олиш марказининг юридик ва жисмоний шахслар учун яратилган электрон рақамли имзоларнинг ёпиқ калитларини сақлаши ҳамда электрон рақамли имзо калитининг сертификатини бериш мақсадига тўғри келмайдиган маълумотларни сўраб олиши тақиқланади.

Рўйхатга олиш марказлари фаолиятининг тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

7-модда. Электрон рақамли имзо билан қўлда ўзи қўйган имзонинг бир хил аҳамиятга эга эканлигини эътироф этиш шартлари

Электрон ҳужжатдаги электрон рақамли имзо айни бир вақтнинг ўзида қуйидаги шартларга риоя этилган тақдирда қоғоз ҳужжатга қўлда ўзи қўйган имзо билан бир хил аҳамиятга эгадир, агар:

электрон рақамли имзонинг ҳақиқийлиги тасдиқланган бўлса;

электрон рақамли имзонинг ҳақиқийлиги тас-

6

Буклаш чизиғи

латли шахси томонидан имзоланиши ва рўйхатга олиш марказининг муҳри билан тасдиқланиши керак. Электрон рақамли имзо калити сертификатининг бир нусхаси электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгасига берилади, бошқа нусхаси эса рўйхатга олиш марказида сақланади.

Электрон ҳужжатлар шаклидаги электрон рақамли имзолар калитлари сертификатларининг кўчирма нусхаларини беришга доир хизматлар рўйхатга олиш маркази томонидан бепул кўрсатилади.

15-модда. Электрон рақамли имзо калити сертификатининг амал қилишини тўхтатиб туриш

Электрон рақамли имзо калити сертификатининг амал қилиши электрон рақамли имзо ёпиқ калити эгасининг аризаси асосида, аризада кўрсатилган муддатга, лекин мазкур сертификатнинг амал қилиш муҳлатидан кўп бўлмаган муддатга рўйхатга олиш маркази томонидан тўхтатиб турилиши мумкин.

Электрон рақамли имзо ёпиқ калити эгасининг электрон рақамли имзо калити сертификатининг амал қилишини тўхтатиб туриш тўғрисидаги аризаси тушганда рўйхатга олиш маркази электрон рақамли имзолар калитлари сертификатларининг реестрига тегишли ёзув киритади ва айни бир вақтнинг ўзида бу ҳақда электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгасини хабардор қилади.

Электрон рақамли имзо калити сертификатининг амал қилиши тўхтатиб турилган муддат

11

Мамлакатимиз парламентининг Ижтимоий масалалар ва бандлик қўмитаси Олий Мажлиснинг бошқа тузилмалари қаторида қонун ижодкорлиги фаолияти билан бирга назорат-таҳлил ишларини ҳам изчил йўлга қўйганки, бундай ёндошув депутатларимизга ҳуқуқий ҳужжатларни яратишда ҳаётий масалалардан келиб чиқиш, халқни ўйлантирган муаммоларни яхши билиш имконини беради.

Парламент назорати

Қўққисдан тушган ғишт

қонун устувор жойда хатарли эмас

Яқинда қўмита депутатлари ишчи гуруҳи Тошкент вилоятида «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Қонун қандай бажарилаётганини ўрганиб чиқди. Ушбу масала бўйича Олий Мажлисда ўтказилган йиғилиш тўғрисида илгари хабар қилгандик. Депутатларни ўйлантирган масалалар, ҳал қилиниши лозим бўлган муаммолар битта хабарга жой бўлмаслиги табиий, албатта. Шуни ҳисобга олиб, мазкур мавзу юзасидан муфассалроқ сўз юритишни маъқул кўрдик.

Аввало, ўн йилдан зиёд давр мобайнида амал қилиб келаётган «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Қонун хусусида. Шубҳасиз, мамлакатимизда ишлаб чиқилаётган барча қонунлар биринчи навбатда инсон манфаатини кўзлайди. Биз сўз юритаётган қонун эса, ўз номи билан, меҳнат муҳофазаси, яъни меҳнат кишисининг хавфсизлиги, саломатлиги учун ҳуқуқий кафолатдир.

Пойтахт вилоятида тегишли идораларнинг мутахассислари белгиланган режа бўйича меҳнат муҳофазаси ва шароитларини танқидий нуқтаи назардан текшириб чиқиш асосида жиддий камчиликларни аниқлашган.

Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вилоят бошқармаси мутахассислари ўтказган текшириш жараёнида «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Қонун ҳамда меҳнатни муҳофаза қилиш қоида ва меъёрлари талабларини бузганлиги учун 132 та мансабдор шахсга 1,9 миллион сўм жарима солинган. Хавфсизлик техникаси талабларига жавоб бермайдиган ва ходимлар соғлиғига таҳдид солаётган 11 та дастгоҳ ва 1 та устахонанинг иши вақтинча тўхтатилган.

Қонуннинг 8-моддасида шундай сатрлар бор: «Корхона маъмурияти, ёлловчи, мулкдор ёхуд улар ваколат берган бошқарув идораси корхонада меҳнатни муҳофаза қилиш стандартлари, қоида ва меъёрларининг талаблари, шунингдек, жамоа шартномалари кўзда тутилган мажбуриятлар бажарилишини таъминлайди». Афсуски мазкур талабга риоя қилинмаганлиги сабабли 2003 йилда ишлаб чиқариш корхоналарида 30 дан зиёд бахтсиз ҳодиса рўй берган. Албатта, ҳар бир ҳолатнинг ўз сабаблари бўлади. Уларнинг ҳаммасига бир хил баҳо бериш ҳақиқат мезонларига тўғри келмайди. Айтайлик, Янгийўл «Биокимё» заводида спирт цехидаги насос бўлимида бешта электр двигателининг қобиқлари сим орқали уланмаган. Буғ ўтказгичларнинг иссиқлик қувурлари ҳимоя ўрамларининг бузилган жойлари қайта тикланмаган. Ахир бундай эътиборсизлик инсон хавфсизлигига кафолат беролмайди.

Бу корхонада Қонуннинг 13-моддасига ҳам амал қилинмаган. Унда айтилишича, меҳнат шароити зарарли ва хавфли ишлаб чиқаришларда, шунингдек, ўта ноxуш ҳароратли ёки ифлосланишлар билан боғлиқ шароитларда бажариладиган ишларда меҳнат қилувчиларга давлат бошқаруви идоралари белгиланган меъёрларда махсус кийим, пойафзал ва бошқа шахсий ҳимоя воситалари, ювиш ва дезинфекциялаш воситалари, сут ёки унга тенглашадиган бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари, парҳез овқат бепул берилади. Бундай шарт-шароит, энг аввало, меҳнат кишисининг саломатлиги ва хавфсизлиги учун яратилади. Депутатлар ишчи гуруҳи «Биокимё» заводида ҳақиқий аҳвол билан танишганларида санитария-маиший бино хоналари ҳамда иссиқ, совуқ сув ва канализация тизимлари таъмирланмаганлигига гувоҳ бўлишди. Зарарли шароитда ишлаётган ходимларга сут, махсус кийим ва пойафзаллар берилмаган.

Янгийўл ёғ-мой комбинатида ҳам қонун талаблари бажарилмаётгани аниқланди. Корхонанинг ёғ қадоқлаш цехида ишлаётган ходимлар махсус кийим кийишмаган, ёғ қуйиш учун идиш тайёрлаётган ходим қулоқни ҳимояловчи воситасиз ишлаётганлиги маълум бўлди.

Ўрта Чирчиқ туманидаги «Кобул-текстиль» қўшма корхонаси мустақиллик йилларидан энг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган ҳолда иш бошлади. Демак, бу ерда меҳнат муҳофазасининг барча талаблари рисоладагидек йўлга қўйилган бўлиши керак. Аслида аҳвол ўрганиб чиқилганида жуда кўп камчиликлар кўзга ташланди. Корхонанинг механика цехида барча дастгоҳлар ерга сим орқали уланмаган, ҳар бири уч тонна юк кўтаришга мўлжалланган икки юк кўтарувчи механизм синовдан ўтказилмаган. Электр кутисини ерга очиқ сим орқали улаш ўрнига ҳимоя сими орқали улаб қўйилган. Бу ерда газ-электр пайвандловчига махсус кийим ва пойафзал берилмаган. Қозонхона ичидаги стол тепасига электр ёритгич хавфсизлик техникасига зид равишда вақтинча улаб қўйилган.

Чиноз «Автойўлиндустрия» корхонасининг ёнилғи қуювчилар хонасида кўлбола иситгич ўрнатилган. Автомобилларни созлаш жойида 7 та қаров чуқури автомобилларни йўналтирувчи, ёритгич, ғилдирак тўхтатгичлар билан жиҳозланмаган. Автомобилларни тортиб юриш мосламалари тайёрланмаган.

Чиноз пахта тозалаш заводида ҳам «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Қонуннинг бир қанча бандлари бажарилмаётгани маълум бўлди. Қонунда корхонадаги, ҳар бир иш жойидаги меҳнат шароити меҳнатни муҳофаза қилиш стандартлари, қоида ва меъёрлари талабларига мувофиқ бўлиши лозимлиги аниқ ёзиб қўйилган. Аммо мазкур корхонанинг механика цехида газ-электр пайвандловчига махсус кийим ва пойабзал берилмаган. Кислород баллонининг манометри ишдан чиққан. Ишлаб турган электр пайвандлаш трансформаторининг ҳамма ёғи очилиб ётибди. Чангдан тозаловчи дастгоҳ тасма узатмасининг ҳимоя тўсиғи ёпилмаган.

Олмалиқ шаҳрида жойлашган «Алпласт» қўшма корхонасининг қоп тикув цехида ҳаво алмаштириш ускунаси ўрнатилмаган, кимёвий бўёқлар билан ишлаш алоҳида хонада эмас, балки тикув цехида олиб борилмоқда. Четдан келтирилган ун чиқариш ускуналари «Саноатконтехназорат» агентлигидан рўйхатдан ўтмаган.

Ангрен «Қурилишмонтаж» масъулияти чекланган жамиятда янги ишга кирган ишчиларнинг 60 фоизи меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича кириш йўриғидан ўтмаган. Хавфсизлик техникаси бўйича ўтилган йўриқларни қайд этиш дафтари юритилмаган. Электр асбоб-ускуналари бўйича жавобгар шахс тайинланмаган, ёқилғи ва мойлаш материалларини сақлаш учун алоҳида жой ажратилмаган. Корхона томонидан газ пайвандлаш ишларини олиб бориш учун «Саноатконтехназорат» агентлигидан рухсатнома олинмаган, ишлаб чиқаришда юз берган бахтсиз ҳодисаларни қайд этиш журнали юритилмаган.

Депутатлар ишчи гуруҳи тилга олинган камчиликлар учрайдиган корхонада амалдаги қонунчилик талаблари асосида батафсил текширувлар олиб борилиши лозимлигини ҳамда меҳнат муҳофазаси юзасидан белгиланган талабларнинг бузилиши ҳолатларини бартараф қилиш юзасидан чора-тадбирлар белгиланиши кераклигини уқтирди.

Шуни таъкидлаш ўринлики, меҳнат муҳофазаси айнан бир тармоқ ёки соҳанинг мажбурияти эмас, балки ҳар бир корхонанинг, иш берувчининг зиммасидаги масъулиятдир. Меҳнат муҳофазасига риоя қилинмаган жойда бахтсиз ҳодисалар юз бериши табиий. Қонунда кўрсатилишича, рўй берган ҳодиса оқибатида етказилган зарар иш берувчи томонидан қопланади.

Ҳолбуки, иш берувчи кейинчалик зарарни тўлагандан кўра меҳнат муҳофазасига маблағ сарфласа ҳар жиҳатдан тўғри бўлади.

Яна бир гап. Бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида кўпгина хусусий корхоналар очилмоқда. Бу яхши, албатта. Лекин иш берувчиларнинг ҳаммаси ҳам меҳнат муҳофазасига доир қонунчиликдан бохабар эмас.

Қонун ижросини ўрганиш пайтида баъзи корхоналарнинг ходимлари улар манфаатини ҳимоя қилувчи шундай ҳуқуқий кафолатлар яратилганлигини яхши билмасликлари аён бўлди. Ҳолбуки, бу қонун ходимларни ишга қабул қилишда, меҳнат шартномаларини расмийлаштиришда алоҳида уқтирилиши керак. Айни пайтда мазкур қонунда меҳнатни муҳофаза қилишга доир қонунлар ва бошқа меъёрий ҳужжатларга риоя этилиши тўғрисида махсус бўлим бор. Унда ходимларнинг тегишли ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича касаба уюшмаларига муайян ваколатлар берилган.

Эҳтимол, айримлар учун тилга олинган камчиликлар ҳаётда учраши одатий ҳолдек бўлиб туюлиши мумкин. Лекин ана шундай кичик муаммолар тўпланиб пировардида йирик тўсиқларни ҳосил қилиши аниқ. Зотан, биз ҳеч кимдан кам бўлмаган жамиятни қураяпмиз. Шундай экан, ҳар жабҳада ишларимиз адолат ва қонун талабларига жавоб бериши лозим. Хуллас, қонун устуворлиги ҳаётимиз мезонига айланмоғи шарт.

Шуҳрат ЖАББОРОВ.

Туҳфа

Ўзбекистон Республикаси Ногиронлар жамиятида Имконияти чекланган ногиронларнинг компьютер маркази очилишига бағишланган тадбир бўлиб ўтди. Финляндиянинг "Абилис" фонди томонидан ажратилган грант ҳисобидан очилган марказда бир ойда 180 дан ортиқ ногиронлар бепул ўқитилиши режалаштирилган.

Маросимда, шунингдек, жамиятнинг жойлардаги вакиллари иштирокида Меҳр ва мурувват йилида ногиронларнинг мавжуд имкониятларини янада кенгайтириш, ҳаётини яхшилаш борасида қилиниши лозим бўлган вазифаларга бағишланган давра суҳбати бўлиб ўтди.

Камола МИРЗААҲМЕТОВА.

Каттанинг кичикка меҳрибонлиги

Абдулла Қодирий номли Жиззах давлат педагогика институти жамоасининг вилоят марказидаги 32-махсус интернат мактабини оталиққа олиш ташаббуси кенг жамоатчилик томонидан қўллаб-қувватланди.

Меҳр ва мурувват йилининг дастлабки ойидаёқ институт раҳбарияти интернатда бўлишиб, ўғил-қизларга иккита телевизор ҳадя этишди. Ўқув даргоҳининг кутубхонасини дарсликлар, қизиқарли адабиётлар билан бойитишди.

Интернат мактабида таълим-тарбия ишларини янада яхшилаш мақсадида институт талабаларининг амалий машғулотларини шу ерда ўташ йўлга қўйилди. Шунингдек, институт жамоаси интернат мактаби учун спорт мажмуаси қуриб берадиган бўлди.

Баҳриддин САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ялларда кўклам соғинчи

Андижондаги Бобур номли вилоят театрида анъанавий «Наврўз ялласи» танлови бўлиб ўтди. Бадиий ҳаваскорлик дасталари, ижрочи ёшлар ота-боболаримиздан мерос қолган ўлмас удумларни, халқ лапарлари ва оҳангларини янгича талқинда томошабинларга тақдим этдилар.

Жалолқудуқликларнинг дўстлик, меҳр-оқибатни тараннум этувчи тароналари барчага манзур бўлди. Андижон шаҳри ҳамда Андижон тумани санъаткорлари иккинчи ўринга муносиб топилди.

О.ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

агар электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгаси юридик шахснинг вакили бўлса, шу юридик шахснинг номи;

унинг тартиб рақами ва амал қилиш муддати;

электрон рақамли имзонинг очиқ калити;

электрон рақамли имзонинг очиқ калитидан фойдаланишда ёрдам бериши мумкин бўлган электрон рақамли имзо воситаларининг номи;

мазкур сертификатни берган рўйхатга олиш марказининг номи ва жойлашган манзили;

электрон рақамли имзодан фойдаланиш мақсадлари тўғрисидаги маълумотлар;

электрон рақамли имзолар калитлари сертификатлари реестрининг электрон манзили.

Электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгаси ташаббуси билан электрон рақамли имзо калити сертификатига бошқа маълумотлар ҳам киритилиши мумкин.

14-модда. Электрон рақамли имзо калитининг сертификатини бериш

Электрон рақамли имзо калитининг сертификати рўйхатга олиш маркази томонидан берилади.

Электрон ҳужжат шаклидаги электрон рақамли имзо калитининг сертификати берилаётганда у рўйхатга олиш маркази ваколатли шахсининг электрон рақамли имзоси билан тасдиқланади.

Қоғоз ҳужжат шаклидаги электрон рақамли имзо калитининг сертификати икки нусхада расмийлаштирилади. Бундай сертификатнинг ҳар бир нусхаси рўйхатга олиш марказининг вако-

10

Буклаш чизиғи

дикланган пайтда ёки имзолаш пайтини белгиловчи далиллар бўлганда электрон ҳужжат имзоланаётган пайтда электрон рақамли имзо калитининг сертификати амал қилиб турган бўлса;

электрон рақамли имзодан электрон рақамли имзо калитининг сертификатида кўрсатилган мақсадларда фойдаланилаётган бўлса.

8-модда. Электрон рақамли имзо воситалари

Электрон рақамли имзо воситалари электрон ҳужжатда электрон рақамли имзо яратилишини, электрон рақамли имзонинг ҳақиқийлиги тасдиқланишини, электрон рақамли имзонинг ёпиқ ва очиқ калитлари яратилишини таъминлайдиган барча техникавий ва дастурий воситалардан иборат бўлади.

Электрон рақамли имзо воситалари қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда сертификатлаштирилиши лозим.

9-модда. Электрон рақамли имзонинг ёпиқ калитларини ва очиқ калитларини яратиш

Электрон рақамли имзонинг ёпиқ калитлари ва очиқ калитлари юридик ва жисмоний шахслар томонидан ёки уларнинг мурожаатига биноан рўйхатга олиш маркази томонидан электрон рақамли имзо воситалари ёрдамида яратилиши мумкин.

10-модда. Электрон рақамли имзонинг ёпиқ калити эгаси

Электрон рақамли имзони яратган (электрон ҳужжатга имзо қўйган) ва рўйхатга олиш маркази томонидан унинг номига электрон рақам-

7

Қирқиш чизиғи

Ўзбекистон Республикасининг
ҚОНУНИ

ЭЛЕКТРОН РАҚАМЛИ ИМЗО ТЎҒРИСИДА

1-модда. Ушбу Қонуннинг мақсади

Ушбу Қонуннинг мақсади электрон рақамли имзодан фойдаланиш соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборат.

2-модда. Электрон рақамли имзо тўғрисидаги қонун ҳужжатлари

Электрон рақамли имзо тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ушбу Қонун ва бошқа қонун ҳужжатларидан иборатдир.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг электрон рақамли имзо тўғрисидаги қонун ҳужжатларида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

3-модда. Асосий тушунчалар

Ушбу Қонунда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

электрон рақамли имзо — электрон ҳужжатдаги мазкур электрон ҳужжат ахборотини электрон рақамли имзонинг ёпиқ калитидан фойдаланган ҳолда махсус ўзгартириш натижасида ҳосил қилинган ҳамда электрон рақамли имзонинг очиқ калити ёрдамида электрон ҳужжатдаги ахборотда хатолик йўқлигини аниқлаш ва

2

Буклаш чизиғи

Чет давлатларнинг электрон рақамли имзолар калитлари сертификатларидан фойдаланиш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

20-модда. Муҳр ўрнида ишлатиш

Муҳр билан тасдиқланган ва электрон ҳужжатга айлантирилган қоғоз ҳужжатнинг мазмуни қонун ҳужжатларига ёки тарафларнинг келишувига мувофиқ рўйхатга олиш маркази ваколатли шахсининг электрон рақамли имзоси билан ёки электрон рақамли имзо ёпиқ калити эгасининг электрон рақамли имзоси билан тасдиқланиши мумкин.

21-модда. Низоларни ҳал этиш

Электрон рақамли имзодан фойдаланиш соҳасидаги низолар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал этилади.

22-модда. Электрон рақамли имзо тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик

Электрон рақамли имзо тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганликда айбдор шахслар белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2003 йил 11 декабрь.

15

Қирқиш чизиғи

ичида рўйхатга олиш маркази электрон рақамли имзо ёпиқ калити эгасининг аризасига биноан мазкур сертификатнинг амал қилишини қайта тиклаши мумкин.

16-модда. Электрон рақамли имзо калитининг сертификатини бекор қилиш

Электрон рақамли имзо калитининг сертификати электрон рақамли имзо ёпиқ калити эгасининг аризаси асосида рўйхатга олиш маркази томонидан бекор қилиниши мумкин.

Рўйхатга олиш маркази, электрон рақамли имзо ёпиқ калити эгасининг розилигидан қатъи назар, қуйидаги ҳолларда электрон рақамли имзо калитининг сертификатини бекор қилиши шарт, агар:

мазкур сертификатнинг амал қилиш муддати тугаган бўлса;

электрон рақамли имзо калитининг сертификати берилишига асос бўлган ҳужжатнинг амал қилиши тугатилганлиги аниқ маълум бўлса;

электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгаси ушбу Қонун 10-моддасининг иккинчи қисмида назарда тутилган ўз мажбуриятларини бажармаган ҳоллар аниқланган бўлса.

Электрон рақамли имзо калити сертификатининг амал қилишини тўхтатиб туриш муддати тугаган ва электрон рақамли имзо ёпиқ калити эгасининг уни қайта тиклаш ҳақида аризаси бўлмаган тақдирда ҳам электрон рақамли имзо калитининг сертификати бекор қилиниши керак.

Электрон рақамли имзо калитининг сертификатини бекор қилиш электрон рақамли имзо

12

Буклаш чизиғи

ётган юридик шахсдир.

Рўйхатга олиш маркази:

электрон рақамли имзоларнинг ёпиқ ва очиқ калитларини яратади;

электрон рақамли имзо ёпиқ калити муҳофаза қилинишини таъминлайди;

электрон рақамли имзолар калитлари сертификатларининг реестрини юритади, унинг ўз вақтида янгиланишини ҳамда ундан юридик ва жисмоний шахсларнинг эркин фойдалана олиш имкониятини таъминлайди;

юридик ва жисмоний шахсларга электрон рақамли имзолар калитларининг сертификатларини электрон ҳужжатлар шаклида ва қоғоз ҳужжатлар шаклида беради;

электрон рақамли имзолар калитлари сертификатларининг амал қилишини тўхтатиб туради ва қайта тиклайди, шунингдек уларни бекор қилади;

юридик ва жисмоний шахсларнинг мурожаатига биноан электрон рақамли имзолар калитлари сертификатларининг кўчирма нусхалари берилишини, шунингдек электрон рақамли имзолар калитларининг тўхтатиб турилган ва бекор қилинган сертификатлари тўғрисидаги маълумотлардан эркин фойдаланилишини таъминлайди;

юридик ва жисмоний шахсларнинг мурожаатига биноан электрон ҳужжатлардаги электрон рақамли имзонинг ҳақиқийлигини тасдиқлайди;

электрон рақамли имзоли қоғоздаги электрон ҳужжатларнинг кўчирма нусхаларини тасдиқлайди;

5

Қирқиш чизиғи

Электрон рақамли имзодан фойдаланиш соҳасини давлат томонидан тартибга солишни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ва у махсус ваколат берган орган амалга оширади.

5-модда. Махсус ваколатли орган

Махсус ваколатли орган:

электрон рақамли имзодан фойдаланиш стандартлари, нормалари ва қоидаларини ишлаб чиқади;

электрон рақамли имзолар калитларини рўйхатга олиш марказларини (бундан буён матнда рўйхатга олиш маркази деб юритилади) давлат рўйхатидан ўтказади;

рўйхатга олиш марказлари ваколатли шахсларига тегишли электрон рақамли имзолар калитлари сертификатларининг ягона давлат реестрини юритади ҳамда юридик ва жисмоний шахсларнинг ундан эркин фойдалана олишини таъминлайди;

рўйхатга олиш марказларининг ваколатли шахсларига электрон рақамли имзолар калитлари сертификатларини беради;

юридик ва жисмоний шахсларнинг мурожаатига биноан рўйхатга олиш марказлари ваколатли шахсларининг электрон рақамли имзоси ҳақиқийлигини тасдиқлайди;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

6-модда. Рўйхатга олиш маркази

Рўйхатга олиш маркази махсус ваколатли органда давлат рўйхатидан ўтган ва ушбу Қонунда назарда тутилган вазифаларни бажара-

4

Буклаш чизиғи

ёпиқ калити эгасининг аризаси олинган ёки ушбу модданинг иккинчи ва учинчи қисмларида баён қилинган ҳолатлар юзага келган кунда рўйхатга олиш маркази томонидан амалга оширилади.

Электрон рақамли имзо калитининг сертификатини бекор қилиш тўғрисидаги ёзув рўйхатга олиш маркази томонидан электрон рақамли имзолар калитлари сертификатларининг реестрига киритилиб, бу ҳақда электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгаси хабардор қилинади.

17-модда. Электрон рақамли имзо калитининг сертификатини рўйхатга олиш марказида сақлаш тартиби

Электрон ҳужжат шаклидаги электрон рақамли имзо калитининг сертификатини рўйхатга олиш марказида сақлаш тартиби ҳамда муддати рўйхатга олиш маркази ва электрон рақамли имзо ёпиқ калитининг эгаси ўртасидаги шартнома билан белгиланади.

Электрон ҳужжат шаклидаги электрон рақамли имзо калитининг бекор қилинган сертификати рўйхатга олиш марказида камида уч йил сақланади.

Электрон ҳужжат шаклидаги электрон рақамли имзо калитининг сертификатини сақлаш муддати тугаганидан кейин, у рўйхатга олиш марказининг электрон рақамли имзолар калитлари сертификатларининг реестридан чиқарилади ва архивда сақлаш режимига ўтказилади.

Қоғоз ҳужжат шаклидаги электрон рақамли имзо калитининг сертификати қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда сақланади.

13

Маслаҳатли ғап

Биз яхши ниятли, орзу-ҳавасли халқмиз. Энг аввало, фарзандлар камолини, бахтини орзу-ният қиламиз. Шунингдек, болаларнинг қандай инсон бўлиб вояга етишиши ва турмушини қай даражада ўтказиши ота-онанинг ўзлари қандай кишилар бўлишига, қандай мураббийлик қилганликларига боғлиқлигига ҳам гувоҳмиз.

Олимларнинг фикрича, бирор жисмоний нуқсони бўлмаса ҳамма чақалоқлар деярли бир хилда туғилишаркан. Яхши ва ёмон хулқ асосан у улғайган муҳитдан юқади, дейишади. Шу маънода нафақат ўз фарзандларимиз, балки ўзимиз яшаётган қишлоқ, шаҳардаги болаларга ҳам бефарқ қараб бўлмайди. Навоий бобомиз айтганидек:

Фарзанд ато қуллуғин чу одат қилғай,
Ул одат ила касби саодат қилғай
Ҳар кимки, атоға кўп риоят қилғай,
Ўғлидан анга бу иш сироят қилғай.

ФАРЗАНД ОТА-ОНА УЧУН ҲАМ МУКОФОТ, ҲАМ...

Қаровсиз болалар кимники?

Метрога тушиб ишга келаётиб ўн-ўн икки ёшли "таниш" болаларга дуч келдим. Улар бекатлар оралиғида вагонма-вагон ўтиб садақа сўрашади. Очиғи, уларнинг жулдур кийимлари, кир-чир афти, қўрқув ва ҳадик аралаш нигоҳлари ҳар қандай кишида ачиниш билан бирга ташвиш ҳиссини уйғотади. "Нега?" деб бошланувчи саволлар гирдоби эса сизни, истасангиз-истамасангиз, бу тўғрида ўйлашга мажбур қилади.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси берган маълумот: **Ўтган йилнинг тўққиз ойи мобайнида 6777 нафар шахс жиноий жавобгарликка тортилган. Уларнинг 3160 нафари (53,3 фоизи)ни 18 ёшдан 29 ёшгача бўлган ёшлар ташкил этади. Жами жиноий жавобгарликка тортилган шахсларнинг 10 фоизга яқинини вояга етмаганлардир.**

Тошкент шаҳрида вояга етмаганлар томонидан содир этилган жиноятларнинг 18 фоизида республикамиз вилоятларидан келган ва аниқ яшаш жойи бўлмаган болалар иштирок этган. ***Шу давр мобайнида дайдилик ва тиланчилик билан шуғулланиб юрган, адашиб қолган, ҳуқуқбузарлик содир этган, спиртли ичимликлар ва токсик моддалар истеъмол қилган вояга етмаган 4701 нафар бола туман ички ишлар идораларига олиб келинди. Шулардан 248 нафари қиз бола. Бунинг асосий сабабларидан бири уларнинг ота-оналари ёки улар ўрнини босувчи шахсларнинг пул топиш мақсадида бошқа давлатларга чиқиб кетганлиги ва уларнинг қаровсиз қолдирганлигида.***

Хўш, бу маълумотларга шунчаки рақам сифатида қараб бўладими? Ахир халқимиз болалар тарбиясига қадимдан алоҳида эътибор билан қараб келган-ку? Бу ўринда турмуш ташвишларини баҳона қилиш ўринлими?

Ҳозирда кўпчилигимиз болам оч қолмаса бўлди, думалаб-думалаб катта бўлаверади, деган ўйда бу масалага унча эътибор бермай қўйган кўринамиз. Фақат пешонамиз деворга урилганда — бола бирор ножўя хатти-ҳаракат ёки жиноят содир этгандагина ўйланиб қоламиз.

Баъзан: "Мана бу боланинг ота-онаси туппа-тузук, обрўли одамлар. Фарзанди эса ғирт ахлоқсиз. Қилиб юрган ишини қаранг. У ўз ота-онасига номуносиб бола бўлди", деган гапларни эшитиб қоламиз. Нега шундай? Бунинг сабаблари фақат моддий жиҳатга бориб тақаладими?

Қуш уясида кўрганини қилади

Эккан дарахтимиз бирор ҳосил берадими ёки йўқми, бу уни қандай парвариш қилишимизга боғлиқ. Шу ўринда тарбияни бола туғилмасдан бошлаш керак, деган машҳур иборада ҳеч бир муболаға йўқлигини тасдиқловчи қуйидаги воқеани келтиришни лозим топдик.

Пок, виждонли бир кишининг 4 ва 5 ёшли икки ўғли бор эди. Кичиги ростгўй, тетик ва ахлоқли бўлса, каттаси бадқовоқ ва номаъқул ишларга мойил бўлган. Ота-она ҳайрон. Битта оилада ўсган бўлса, бир хилда едириб-ичиришган. Бирор яқин қариндошида ҳам бундай феъл учрамайди.

Уни текшириб кўрган мутахассис-шифокор бунинг сабабини боланинг чақалоқлик давридан излашга ҳаракат қилади.

Узоқ савол-жавобдан сўнг маълум бўлишича, катта ўғил бир ёшга етганда онаси бетоб бўлиб қолган. Шу боис унга 6 ой давомида энага қараган экан. Энага эса ёш жувон бўлиб, болани сайр қилдириш ўрнига ҳовли орқасидаги омборхонада жазмани билан учрашиб юрган. Бола уларнинг учрашувида иштирок этган. Албатта, бир яшар болага бу нарсалар тушунарсиз бўлган. Аммо у ёлғиз қолар экан, қоп-қоронғу бурчакдан келаётган турли овозларни эшитиб мурғак кўнгли қўрқув ва ишончсизликка тўлиб бораверган. Бу кўп бора такрорланган. Энаганинг хавотирли ва ахлоқсиз хатти-ҳаракати бола онгида муҳрланиб қолган.

Биз одатда болаликни энг бахтиёр онлар деб ҳисоблаймиз. Чунки бу даврда ташвиш ва ҳадик бўлмайди, деб биламиз. Улар ҳеч нарсани тушунмайди деган фикрда кўпгина ножўя хатти-ҳаракатлар қиламиз. Аслида-чи?

Америкада жуда машҳур бўлган япониялик олим Масару Ибука бола тарбияси ҳақидаги "Уч ёшдан кейин кеч бўлади" асарида шундай ёзади:

"Боланинг ота-оналари сўкинишадиган, жанжаллашадиган бўлишса, бу ҳолатни боланинг юзидан билиб олиш мумкин. Яъни унинг юз ифодаси эзилган ва ташвишли бўлади. Сиз буни бекор гап, чақалоқ ота-онасининг ўзаро муносабатларининг барча нозик жиҳатларини тушуна олиши мумкин эмас, деб эътироз билдирарсиз. Аслида, у атрофда рўй бераётган ҳамма ўзгаришларни чуқур ҳис эта оладиган сезгир ақлга эга.

Ўз ота-онасининг ҳар кунги жанжалларини кузатиб турадиган бола билан нималар рўй беришини бир ўйлаб кўринг-а. Албатта, у бу можароларнинг моҳиятини тушунмайди, бироқ таҳқирлашлар ва адоват унинг ҳиссиётларида, бутун вужудида чуқур асорат қолдирмай қўймайди. Болангизга кўз ёки бурун шакли насл орқали ўтади, юз ифодаси эса — бу оиладаги муносабатларни акс эттириб турувчи ойнадир.

Ўсмирлар ўртасида содир этиладиган кўплаб қонунбузарликлар таҳлили бундай болалар ўз ҳаётининг дастлабки йилларини асосан муваффақиятсиз оилаларда ўтказганлигини кўрсатади".

Ҳақиқатан, биз негадир фарзандларимизда йиллар давомида тўпланиб борган салбий хусусиятлар асоратини тўртта насиҳат билан бир пасда тўғрилаб қўймоқчи бўламиз. Гапга кирмас деб хафа бўламиз, куюнамиз. Баъзан қўл хивчин ёки камаргача бориб етади. Ниҳолни қай томонга бурса, ўшандай бўй чўзишини билган ҳолда ўзимизнинг айбимизни тан олгимиз келмайди.

Самарқанддан келган ҳамкасблардан бири ташвишли оҳангда шундай деб қолди:

— Қўшнимиз икки йил бурун шаҳар марказидан квартира олиб кўчиб кетганди. Сўнг эр-хотин тижорат қилгани ўнинчида ўқийдиган қизини ёлғиз ташлаб Россияга жўнаворди. Йилига бир-икки келиб кетади. Албатта яхшигина пул ҳам жўнатиб туришади. Қизи бу борада бировдан ортиқ бўлса ортиқ, лекин кам эмас. Аммо, яқинда хунук гап эшитдим, у ёмон йўлга юриб кетганмиш. Энди буни ҳеч қандай бойлик билан тузатиб бўлмайди...

Байрамга тенг дамлар

Ҳар биримиз улғайганимизда болаликда ота-оналаримиз бағрида ўтказган ёқимли дамларни қувонч билан, худди байрамдек эслаб юрамиз. Чунки бундай ҳолат ҳар доим ҳам бўлавермайди. Зеро, меҳр-оқибатнинг илдизи болаликдаги шундай муносабатлардан куч олади.

Эскидан бир гап бор: "Фарзанд ота-она учун ҳам мукофот, ҳам жазо». Эътибор ва эътиборсизликнинг оқибати ҳам шунга яраша бўлади.

Ота-боболардан бу каби ҳикматли гаплар мерос қолган. Асл натижа — уларга амал қилишда. Сизнинг, бизнинг — барчамизнинг болаларимиз камолини бутун бир ҳалқ, миллат фаровонлигида кўришда.

Сўз сўнгида пиру бадавлат ота-онахонлар, кўпни кўрган юртдошларимиз бу борадаги ўз фикрларини айтадилар, маслаҳатларини дариғ тутмайдилар, дея умид қиламиз.

Рустам БОЙТЎРА,
"Халқ сўзи" мухбири.

Ўзбекистон — умумий уйимиз

Фарғонанинг байналмилал юрт сифатида эътироф этилишида дилбар воҳада фаолият кўрсатаётган миллий маданий марказларнинг ўз ўрни, роли бор. Бу ерда ўтказилаётган бирон бир миллий, расмий, диний маросим йўқки, корейсларнинг субҳидам садосидай майин оҳанглари, бепоён рус қайинзорларининг шивирини эслатувчи романслар, тожик лапарлари, қирғиз ўланлари янграмаса. Сўнгги йилларда улар сафига Рейн дарёсининг жўшқин мавжларидай немис куйлари, оҳанглари ҳам келиб қўшилди.

Фарғонада Рейнбўйи оҳанглари

Бу хайрли тадбирлар бошида эса мамлакатимиздаги «Видергебурт» немис маданий марказининг Фарғона филиали жажжи жамоаси турибди. Бундай дейишимизга асос бор. У ўз сафига 200 дан зиёд фарғоналик немисларни бирлаштирган. Жамоа кичик бўлишига қарамай, миллатнинг азалий удумлари, маданий мероcларини авайлаб-асраш, ёшларга ўргатиш, энг муҳими, кўҳна Фарғона заминида истиқомат қилаётган бошқа миллатлар орасида тарғиб-ташвиқ қилиш борасида катта ишларни амалга ошираяпти. Фикримизни бир йил мобайнида 40 дан зиёд турли маросимлар, кечалар, учрашувлар, тадбирлар ўтказилганлиги ҳам исботлаб турибди. Айниқса, маданий марказнинг умумхалқ байрами — Наврўзи ажам тантаналарига тайёрланган театрлаштирилган мусиқий томошалари кўпчилик эътиборига тушди. Шу боис ҳар йили пахта йиғим-терими арафасида ўтказиладиган «Фарғонанинг олтин кузи» номли ҳосил байрами тантаналарини ўтказиш арафасида марказ қошидаги халқ дастасига алоҳида буюртма берилади. Немис халқининг қадимий ҳосил байрами анъаналаридан олинган «Қудуқ» театрлаштирилган рақси байрамнинг олий мукофотига сазовор бўлди. Кейинчалик шу халқ ўйинини ижро этган «Гретхен» аёллар фольклор гуруҳи ушбу рақсни Тошкентда «Ўзбекистон — умумий уйимиз» фестивалида ҳам юксак маҳорат билан ижро этиб, бош соврин — аёл ҳайкали рамзи ҳамда ёрлиқлар, қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди.

Марказдаги ишлар мамлакатимиз миқёсида амалга оширилаётган тадбирларда ҳам назарга тушмоқда. Шунга кўра, ўтган йилнинг кеч кузида мамлакатимизда истиқомат қилаётган немис ёшларининг анъанавий «Келажак — ёшлар қўлида» мавзуидаги фестивали Фарғонада ўтказилишига ишонч билдирилди. Уч кун мобайнида Тошкент, Самарқанд, Бухоро шаҳарларидан ташриф буюрган немис ёшлари она тилларида мунозаралар ўтказишди, маърузалар ўқишди. Қадимий халқнинг азалий қўшиқлари, рақслари намойиши чинакам байналмилал тантанага айланиб кетди. Ёшлар замонамизнинг қалқиб турган муаммолари — гиёҳвандликка, чекиш ва ичкиликбозликка қарши кураш масалаларида ҳам мунозаралар ўтказишди.

Вилоят ҳаётида ўзига хос из қолдирган бу байрамни ўтказишни марказ қошида фаолият юритаётган ёшлар кенгаши тўласича ўз зиммасига олди. Бундан ташқари, кенгаш миллатдошларни немис тилини мукаммал ўрганишлари, немис фольклори анъаналари, ҳунармандчилик сирлари билан ошно этиш борасида ҳам ибрат кўрсатаяпти. Унинг тавсияси билан фарғоналик 12 нафар ёш Тошкент вилоятининг «Чимён» мажмуасида ёз ойларида фаолият кўрсатган тил академиясида она тили сирларини ўрганиб қайтди.

Фарғонада истиқомат қилаётган аксарият немисларнинг бу ерда умргузаронлик қилаётганига ярим асрдан ошди. Асосан кексаларнинг саъй-ҳаракати туфайли водийда ягона бўлган Лютеран кирхи ибодатхонаси айнан Фарғонада фаолият кўрсатаяпти. Мазкур ибодатхонада немислар Волгабўйидан мажбуран кўчирилган кунни, қамоқ лагерларида ҳалок бўлганларни, мустабид тузум қурбонларини, шу ерда қўним топган миллатдошларни хотирлаш кечаларини мунтазам ўтказиш анъанага айланиб қолди. Ёрдамга муҳтож оилалар доимо эътиборда. Соғлиғини тиклаши зарур бўлганлар эса марказ йўлланмаси билан Қозоғистоннинг Тароз шаҳридаги немис реабилитация даволаш муассасасига юборилади.

— Марказимизни сўнгги йилларда ҳеч муболағасиз вилоятдаги энг фаол жамоат ташкилотларидан бири, дейиш мумкин, — дейди марказ раиси Нина Айхвальд.— Бу кўҳна заминда миллатдошларимизнинг расм-русумлари, ибодатларини ўтказиш, меҳнат қилишлари учун барча имкониятлар яратилган. Яқинда марказ қошида бирйўла 40 кишини немис тилидаги компьютерлар дастурлари билан ўқитадиган синф ташкил этилди. Болалар ва ўсмирлар учун фаолият кўрсатаётган тўгараклар сони 10 тадан ортди.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

Қиш неъматларининг қадри

Ҳозир қиш чилласи бўлса-да, бозорларимизда помидору бодринглар сероб. Иссиқхоналарда етиштирилгани учун уларнинг қадри, албатта, баланд. Буни, айниқса, Тошкент туманидаги Охунбобоев номли ширкат хўжалиги деҳқонлари чуқур ҳис этишади. Негаки, улар кечаю кундуз сидқидилдан меҳнат қилиб, пойтахт аҳолисига тонналаб қиш неъматларини етказиб бермоқдалар.

СУРАТДА: ширкат хўжалиги иссиқхонасининг ишчилари (чапдан) Ўғилой Бўрибоева, Марғуба Холдорова ва Ҳалима Зиёева ҳосилни йиғиштириб олмоқдалар.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

"Халқ сўзи" назоратида

«Яхши яшаш яхши-да! Тагингда чет эл машинаси, қўлингда "сотка" жиринглаб турса..." деб бошланганди, ёдингизда бўлса, "Ҳақимга хиёнат қилманг" (17 октябрь,2003 йил) сарлавҳали танқидий мақола. "Бунинг учун нима қилиш керак? ...аксарият тадбиркорлар ишлаб чиқаришдан кўра, осонроқ, сердаромад соҳага ўзини "уриб" кетмоқда..."

Мақола билан танишгач...

Мақолада шаҳримиздаги умумий овқатланиш корхоналари фаолияти, улардаги санитария ҳолати танқид қилинган эди. Мазкур мақола юзасидан Тошкент шаҳар ҳокимлигининг Савдо, хизмат кўрсатиш соҳаси ва халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш департаменти бошлиғи Р.АБДУМАЖИТОВ имзоси билан расмий жавоб олдик.

Унда таъкидланишича, *ҳақиқатан ҳам якка тартибда умумий овқатланиш маҳсулотларини уй шароитида ҳеч қандай санитария талабларига амал қилмаган ҳолда тайёрлаб, ноқонуний фаолият юритаётган тадбиркорлар кўпчиликни ташкил қилади. Бу йўналишда Ички ишлар бошқармаси, Давлат солиқ бошқармаси, Давлат санитария эпидемиология маркази ва Савдо Департаменти ходимлари томонидан биргаликда тасдиқланган режа асосида тадбирлар ўтказилмоқда. Шу билан бирга умумий овқатланиш корхона раҳбарларига ҳар бир тайёрланган таомнинг вазни ва нархи таомномада албатта кўрсатилиши ва таомнома хўрандалар кўрадиган жойга қўйилиши ҳамда ошхона ходимларининг санитария ва гигиена талабларига қатъий риоя қилиши ҳақида кўрсатмалар берилди.*

Шунингдек, мазкур мақола юзасидан таҳририятга Тошкент шаҳар Давлат санитария ва эпидемиология назорати маркази бош врачи Ш.АКРАМОВ имзоси билан ҳам расмий жавоб келди. Унда жумладан шундай дейилади:

"Чилонзор туманининг С.Раҳимов метро бекати олдида жойлашган умумий овқатланиш, савдо корхоналарини ҳамда турли хил уй шароитида тайёрланиб, савдо қилинаётган тандир нон, қандолат маҳсулотлари, гумма ва сомса сотувчиларнинг санитария ҳолати ўрганиб чиқилди. Савдо қилаётган корхоналар раҳбарлари, хусусий тадбиркорлар ва фуқароларга аниқланган камчиликларни бартараф этиш бўйича тегишли тавсиялар берилди. Санитария қоидаларини бузган якка меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи айрим шахсларга эса жарима солинди".

Фермер ташаббус кўрсатди

"Сайёд" фермер хўжалиги Сайхунобод туманидагина эмас, Сирдарё вилоятида ҳам илғор хўжаликлар сирасига киради. Яқинда фермер Сайёд Муҳаммедов ва унинг отаси Бобо Муҳаммедовлар ибратли ташаббусга қўл уришди. Улар ўзлари сотиб олган биноларнинг бирида кураш ва шахмат-шашка марказларини очишди. Ҳозирда бу ерда ўнлаб қишлоқ ёшлари мураббий Ориф Хайруллаев раҳбарлигида ўз маҳоратларини оширишмоқда.

А. ХОНИМҚУЛОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

Янги спорт иншоотлари

Андижон спорти деганда бир қатор боксчилар, курашчилар ва жаҳонга донғи кетган бошқа спортчилар кўз олдингизга келади. Вилоятда спортга эътибор юқорилиги боис ҳам бу ерда турли спорт иншоотлари қурилаётир. Куни кеча Бўз туманидаги "Озод" ширкат хўжалигидаги стадион тўла таъмирдан чиқарилган бўлса, Хонобод шаҳри ва Хўжаобод туманларида кураш майдонлари барпо этилди. Шунингдек, шаҳарнинг Бўстон, Султон Жўра маҳаллаларида ҳам ўйингоҳ ва болалар спорти майдони қурилаётир. Ушбу иншоотлар спортсевар болаларга Наврўз байрами арафасида туҳфа этилиши режалаштирилган.

О. ШОДМОНАЛИЕВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

FREEDOM HOUSE

Freedom House (Фридом Хаус) ҳуқуқ ҳимоячилари фаолларига Фридом Хаус Наманган Ресурс марказида ташкил этилган амалий тренинг курсини эълон қилишдан мамнун.

Ушбу 4 ойлик курс тўртта 4 кунлик семинардан иборат бўлиб, 4 ой давомида амалга оширилади (март, апрель, май ва июнь). *Белгиланган иштирокчилардан 3 ҳафта давомида семинарларда фаол иштирок, муваффақиятли якунлаш ва якуний семинарда асосий лойиҳани ривожлантириш талаб этилади.* Ушбу курс қуйидаги мавзуларни ўз ичига олади: инсон ҳуқуқлари билан танишув, ҳамжамиятни қамраб олиш ва фуқароларнинг қарорлар қабул қилишда иштироки, инсон ҳуқуқларининг ҳимояси борасида стратегия ва кўникмаларни ташкил этиш, оммавий ахборот воситалари ва нодавлат-нотижорат Ташкилотларни ривожлантириш. Ушбу курсга инсон ҳуқуқлари фаоллари, инсон ҳуқуқларига қизиқувчи шахслар, ташаббускор гуруҳ аъзолари ҳамда нодавлат-нотижорат ташкилотлар вакиллари мурожаат қилишлари қўллаб-қувватланади. Номзодлар анкеталарни тўлдириб, ФХ Тошкент ва Наманган Ресурс марказларига топширишлари талаб этилади. Номзодлар танлов асосида суҳбат орқали қабул қилинадилар. Анкеталарни ФХ Наманган Ресурс марказидан олишингиз мумкин.

Телефонлар: (3692) 26-57-53, 26-79-41.
E-mail: fhintern-nam@freedomhouse.uz; rafikova@freedomhouse.uz

Анкеталар 6 февраль кунигача қабул қилинади.

«КОСОН ЁҒ-ЭКСТРАКЦИЯ» ОҲЖ ҲИССАДОРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Косон ёғ-экстракция» ОҲЖ ҳиссадорларининг навбатдан ташқари умумий йиғилиши 2004 йил, 6 февраль соат 11.00да жамиятнинг маъмурий биноси, мажлислар залида 3-қават, бўлиб ўтади.

КУН ТАРТИБИ:

1. Жамият устав фондини ошириш тўғрисида.
2. Жамиятни ОҲЖ шаклидаги қўшма корхона сифатида қайта ташкил этиш тўғрисида.
3. Қўшма корхонанинг янги таҳрирдаги устави лойиҳасини, муҳри ва бурчак штампи намунасининг тасдиғи тўғрисидаги.
4. Кузатув кенгаши таркибини қайта сайлаш тўғрисида.
5. Кузатув кенгашининг олдинги тартибини моддий рағбатлантириш тўғрисида.
6. Корхонанинг таъсис ҳужжатларини қайта давлат рўйхатидан ўтказиш тўғрисида.
7. Бошқа масалалар.

Кузатув кенгаши.

XXI асрнинг учинчи йили якун топди. Янги йилнинг дастлабки кунларида босиб ўтилган йўлга қайта назар ташлаш, бажарилган ишларни сарҳисоб қилиш, улгурилмаган юмушларни ҳисобга олган ҳолда истиқбол режаларини белгилаш энг яхши анъаналаримиздан биридир.

2003 йил давлат акциядорлик-тижорат "Асака" банки учун ҳар жиҳатдан ривожланишга, шу жумладан, республика ҳамда халқаро молия бозорларидаги самарали фаолиятдан келадиган фойданинг ўсишига ижобий таъсир кўрсатувчи воқеаларга бой бўлди.

Пластик карточка:

Энг замонавий молиявий восита

Бозорда пластик карточкалар воситасида нақд пулсиз ҳисоб-китоб қилиш бўйича бизнес сиёсатининг жорий этилганлиги банк муваффақиятини таъминлаган омиллардан биридир. Республика Банк кенгаши томонидан тасдиқланган "2003-2004 йилларда банк тизимини ислоҳ қилишнинг навбатдаги босқичи дастури"нинг ижроси юзасидан амалга оширилган тадбирлар "Асака" банкининг карточка тизимида пластик карточкаларни маҳсулот ёки хизматлар учун тўлов воситаси сифатида қабул қилиш инфратузилмасини ҳам, карточкалардан фойдаланиб амалга ошириладиган операцияларни ҳам юксалтириш ва янада кенгайтириш имконини берди. 2003 йилда карточка тизимининг ривожланиш кўрсаткичлари ўтган тўрт йил давомидаги умумий натижалардан бир неча баравар юқори бўлганлиги шундан далолат беради. Чунончи, чиқарилган сўмли карточкалар сони икки баравар кўпайиб, шу йилнинг 1 январь ҳолатига кўра, 19 мингтага етди. Корхона ва ташкилотларда иш ҳақини сўмли карточкалар воситасида тўлаш бўйича банк томонидан жорий этилган лойиҳалар эса 7 баравар кўпайди. Бугунги кунда "Асака" банки томонидан нафақат Тошкент шаҳрида, балки республикамиз вилоятларида ҳам 271 та иш ҳақи лойиҳаси жорий этилган. Тошкент ва Бухоро шаҳарларидаги Марказий банк бўлинмалари, Асака шаҳридаги "ЎзДЭУавто", Самарқанд шаҳридаги "СамКочавто" қўшма корхоналари, "Пулсар" концерни, Муборакдаги газни қайта ишлаш ва Фарғона шаҳридаги нефтни қайта ишлаш заводларида иш ҳақи тўлаш бўйича жорий этилган янгиликлар ана шундай лойиҳаларнинг энг йирикларидан ҳисобланади.

2003 йилда тўлов учун пластик карточкаларни қабул қилувчи савдо-сервис корхоналари тармоғи 1999-2002 йиллардагига нисбатан 2 баравар кенгайиб, 45 тага етди. Шулардан бири — пойтахт метрополитенидир. Мавжуд 29 та станциянинг ҳаммасида ўрнатилган тўлов мажмуалари йўл ҳақини карточка воситасида тўлаш имконини беради. Ушбу лойиҳанинг амалга оширилиши банкнинг 2003 йилда эришган энг муҳим ютуқларидан бири, дейиш мумкин. "MIR" супермаркети, "Кредит Азия" дўкони, "Лавандерия"кимёвий тозалаш корхонаси(Тошкент ш.), "Савдо-харид бўлими" универсал бозори (Қарши ш.), шунингдек, Самарқанд ва Бухоро шаҳарларидаги озиқ-овқат дўконларида ҳам ана шундай янгича усул қўлланилмоқда.

Пировардида 2003 йилда сўмли пластик карточкалар воситасида амалга оширилган тўлов операциялари 1999-2002 йиллардагига нисбатан 20 баравар кўпайиб, 500 миллион сўмга етди.Шунинг ўзи банкнинг карточка тизими ғоят жадал суръатларда ўсиб бораётганлигини кўрсатади. Бунда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 2 июлдаги "Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2003 йил 30 июндаги Фармонини ижро этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори муҳим аҳамият касб этди. Ушбу қарорда савдо ва умумий овқатланиш корхоналари учун пластик карточкалар воситасида амалга оширилган товар айланиши ҳажмидан тушувчи ялпи даромаддан солиқ тўлаш борасида имтиёз белгиланган.

Пластик карточка эгалари ўз тажрибаларидан келиб чиқиб, ушбу нақд пулсиз тўлов усули ҳар жиҳатдан қулай ва афзал эканлигига тобора чуқурроқ ишонч ҳосил қилмоқдалар. 1999-2002 йилларда "Асака" банки карточкалари бўйича нақд пулсиз операцияларнинг ўртача суммаси 300 сўмни ташкил этди. Бугунги кунда у 12 баравар ўсиб, қарийб 3600 сўмга етди. Ушбу рақамлар банкнинг пластик карточкалари ўз вазифасини муваффақиятли бажараётгани, улар тобора замонавийлашиб, янада қулай бўлиб бораётганини англатади. Чунки ундан фақат эгасининг ўзи фойдалана олади. Энг муҳими эса, у маҳсулот ва кўрсатилган хизматлар учун ҳисоб-китоб қилишда нақд пул ўрнини босади.

"Асака" банки, умуман, 1999-2003 йиллар давомида маҳсулот ёки хизматлар учун пластик карточкалар воситасида жами 517 млн.сўмлик тўлов операциялари амалга оширди.

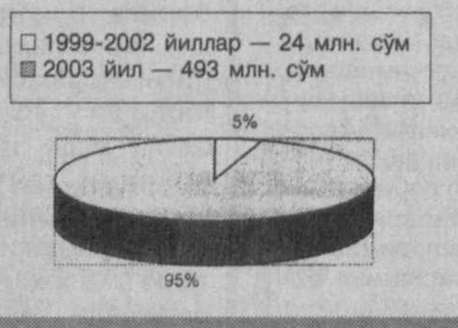

Шу муддатда тўлов учун банкнинг пластик карточкаларини қабул қилган савдо ва сервис корхоналари сони 45 тага етди.

Пластик карточкалар воситасидаги нақд пулсиз операцияларнинг ўсиши, қолаверса, ушбу тизимнинг ривожланиб бораётганлиги нақд пул маблағлари топиш операцияларининг ривожига ижобий таъсир кўрсатмоқда. 2003 йилда нақд пул бериш операциялари бўйича айланмалар 1999-2002 йиллардагига нисбатан 2 баравар кўпайди. Бошқача қилиб айтганда, "Асака" банки пластик карточкалари эгаларининг маҳсулотларни карточка воситасида сотиб олишга сарфлаётган пул маблағлари банк кассаси ёки банкоматдан олинган маблағларга нисбатан ўсиб бормоқда. Шунга қарамай, ўтган йили банкнинг банкоматлари сони анча кўпайиб, бугунги кунда 18 тани ташкил этмоқда.

Ғарб мамлакатларида карточка тизимининг 40 йилдан зиёд ривожланиш тажрибаси (Европа ва АҚШда дастлабки пластик карточкалар ўтган асрнинг 60-йилларида пайдо бўлган) "Асака" банки танлаган йўлнинг тўғри эканлигини тасдиқламоқда. Дарҳақиқат, тизимнинг тараққиёт кўрсаткичлари, яъни муомаладаги карточкалар ва уларни қабул қиладиган савдо ташкилотлари сони, маҳсулот ёки кўрсатилган хизматлар учун тўлов операциялари айланмаси бир-бири билан узвий боғлиқ бўлиб, улар бир-бирисиз ривожлана олмайди. Шунингдек, карточка лойиҳаларининг ўзини қоплаши масаласи ҳам тизимнинг кўлами ва бозорнинг қамровига боғлиқдир. Шу боис банк 2004 йилда пластик карточкалар орқали ҳисоб-китоб қилиш тизимини, жумладан, муомаладаги карточкаларни 40 мингтага етказиш, карточкаларни тўлов воситаси сифатида қабул қилиш инфратузилмасини янада кенгайтиришни мўлжалламоқда. Карточка эгаларига кўрсатиладиган хизмат доираси ҳам кенгайтирилади. Банк, Тошкент шаҳридагидек, республиканинг бошқа вилоятларида ҳам коммунал тўловларни тўлаш тизимини жорий этишни режалаштирмоқда. Негаки, бунда турли хил тўловлар амалга ошириладди: нақд пул билан ҳисоб-китоб, ихтисослаштирилган жамғармалардан, шу жумладан, сўмли карточкалар воситасида пул ўтказиш, коммунал хизматлар ҳақини тўлаш қулайлашиб тезлашади.

"Асака" банки пластик карточкалари орқали ҳисоб-китоб қилиш тизимининг янада ривожланишининг омиллари кўп. Шулардан энг асосийси республика ҳукумати ва Марказий банки томонидан пластик карточкалар тизимини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилаётганидир. Бундан ташқари, банкнинг карточкалар бозорида аниқ мақсадга қаратилган изчил фаолияти ҳам муҳим омил бўлмоқда. Қолаверса, карточка эгалари ҳам ўз пулларини электрон кўринишда мужассамлаштирган бир парча пластика фақат нақд пулсиз ҳисоб-китоб қилиш усули бўлиб қолмай, балки энг замонавий молиявий восита эканлигини тушуна бошладилар. У бутун дунёда тан олинган бўлиб, бир томондан, карточка эгалари даромадини кўпайтирса, иккинчи томондан, пул маблағларини давлатимизнинг ғазнасига жалб этишга ёрдам беради.

«АСАКА» банки матбуот хизмати.

Миллий дастур ниҳоллари

Эҳтимол, кимлардир уларни умумий бир ном билан «Қарши педагогика ижтимоий-иқтисодиёт коллежи талабалари» деб атар. Балки, шунчаки ёшлар, деб қўя қолар. Мен уларнинг ҳар биттасини танийман. Мана бу «Ҳуқуқшунослик» бўлими талабаси Фаррухжон Шукуров... Андижонда ўтказилган «Баркамол авлод» спорт мусобақаларида олтин медаль олиб, вилоятимиз шарафини ҳимоя қилган талабамиз — теннисчи. Мана буниси эса «ДАН» гуруҳи талабаси Бахтиёр Умаров — курашчи. У ҳам ана шу мусобақада бизни олтин медаль билан қувонтирди.

Умид остонаси

Биз уларнинг бўй-бастлари, ўзларини сипо, жиддий тутишларига суюнамиз. Ахир, улар кечагина коллежимиз остонасидан кириб келганларида атрофга бироз ҳадик билан қарашарди. Овозлари, нигоҳларида журъатсизлик бор эди.

— Коллежни тугатиб, бир, икки йил ишлайман. Тажриба орттириб, Тошкент темир йўллари муҳандислари институтига ҳаракат қиламан.

— Хусусий боғчада ишламоқчиман. Сиртдан ўқийман.

— Ҳозир нима кўп, фермер хўжалиги кўп. Ҳисобчи бўлиб иш бошласам, у ёғини ўйлаб кўраман...

Албатта, талабаларимизнинг бу мақсадлари осонлик билан амалга ошмайди. Қанча ирода, сабр-бардош, меҳнат керак. Аммо, муҳими, улар мақсадсиз эмас, мана, коллежни тугатдим, энди қайга бошимни урсам экан, деб довдираётганлари йўқ. Улар ҳаётда ўз ўрнини топиши учун курашга тайёр. Уларнинг кўпчилиги дарсдан сўнг спорт машғулотларига қатнашишади. Рашид Усмонов, Акбар Холбўтаев, Музаффар Нуралиев каби тажрибали мураббийларимиз талабаларни мусобақага тайёрлашди.

Ҳеч қанча вақт ўтмади. Янги бўлимларимизга талабгорлар кўпайди. Институтлардан фан номзодлиги унвони бор устозлар дарс беришни ихтиёр этиб, танловда қатнашишди. Эндиликда битирувчиларимиз камолини кўриб, кўнглимиз тоғдай кўтарилмоқда. Энг муҳими, жойларда уларга 10-11-синфни битирган ёшлардек муносабатда бўлишаётгани йўқ. Уларга касб эгаси, Президент эътиборидаги ёш деб қарашмоқда.

Болаларга ҳам, ўзимизга ҳам энг катта қувонч берган куч бу ўқишнинг жиддийлиги. Биз умумий фанлар, ўз соҳасига тегишли фанлар, деб ажратмаймиз. Талабаларимиз она тили, адабиётни ҳам, ҳуқуқ ёки йўл ҳаракати қоидаларини ҳам жиддий ўқишади. Айниқса, «ДАН» бўлими талабаларига маънавият дарс сифатида ўтилади. Ахир, қачонгача уларнинг қўполлиги, таъмагирлигидан нолиймиз? Ёш «ДАН»чилар мустақил Ватан йўл кузатувчиси деган номни оқлаши керак-ку!

Коллежимиздаги барча тадбирларни бир мақсадга қаратамиз. У бирор касбни эгаллаш билан бирга фуқаро сифатида шакллансин!

2003 йилда Жиззах шаҳрида бўлиб ўтган коллеж, лицей талабалари ўртасидаги кўрик-танловда коллежимизнинг «Зиё» дастаси учинчи ўринни олди. Зебо Боқиева, Гулшан Фармонова каби қизларимизнинг чиқишлари ҳақиқий санъат томошасига айланди.

Шаҳрисабз консерва заводи, Қарши ва Косон ёғ-экстракт заводлари, Шўртангаз мажмуаси раҳбарлари бизга ҳомийлик қилишди. Ҳозир биров бировга бекорга ёрдам қўлини чўзмайди. Коллежимизга, битирувчиларимизга ишонч бўлгач, бирор ишни уддалашимизга кўзлари етгач, қўллаб-қувватлашади, албатта. Мен коллежимиздаги ҳам жонкуяр устоз, ҳам бир тиришқоқ талабани кўз олдимга келтирар эканман, бу ўқув даргоҳи умид остонаси, келажакка солинган ёруғ сўқмоқ, дегим келади.

Бўритош НОСИРОВА,
Қарши педагогика, ижтимоий-иқтисодиёт коллежи ўқитувчиси.

Янги йил бошида бажарилган ишлар сарҳисоб қилинади, янги режалар тузилиб, уни амалга оширишга киришилади. Мамлакатимиз тезкор алоқа тизимининг қалдирғочи, 12 йилдан буён республика аҳолиси ва унинг меҳмонларини тезкор алоқа воситаси билан таъминлаб келаётган «Ўздунробита» компанияси учун ўтган йил, айниқса, самарали бўлди. Ана шу бир йил давомида бутун ҳудудда GSM андозасидаги замонавий алоқа тизими рекорд суръатларда кенг қулоч ёйди. Шу билан бирга, D-AMPS андозасидаги замонавий алоқа тармоғидан ҳам фаол фойдаланилди.

GSM андозаси ўз навбатида компания абонентларига халқаро роуминг (чет элларга сафар чоғида «Ўздунробита» компаниясининг GSM тармоғи хизматидан фойдаланиш), овозли ва факсимил VFMS, SMS почтаси (қисқа матнли хабарларни жўнатиш ва қабул қилиш), маълумотларни узатиш (телефондан модем сифатида фойдаланиш), тезкор пейжинг каби бошқа бир қатор қўшимча замонавий хизматлардан фойдаланиш имконини берди.

«Ўздунробита» изчил тараққиёт йўлида

Компаниянинг бундай катта ютуқларга эришгани тасодифий эмас. Пухта ўйлаб амалга оширилаётган маркетинг сиёсати гуркураб ривожланиш учун кенг йўл очмоқда. Асбоб-ускуналар жаҳоннинг коммуникация соҳасидаги етакчи компаниялари томонидан етказиб берилди. Айнан мана шундай стратегия энг замонавий ускуналарни қисқа муддатларда ўрнатиш ва республиканинг барча вилоятларини GSM андозасидаги сифатли ва ишончли тезкор алоқа билан қамраб олиш имконини берди.

Янги технологиялар шарофати туфайли жаҳон телекоммуникация майдонига чиқилди. Натижада компания абонентлари учун 22 та мамлакат — Озарбойжон, Арманистон, Беларусь, Болгария, Венгрия, Голландия, Греция, Грузия, Исроил, Ҳиндистон, Испания, Қозоғистон, Қирғизистон, Латвия, Молдова, Польша, Россия, Туркия, Украина, Чехия ва Швейцарияда халқаро роуминг хизматидан фойдаланиш имконияти туғилди. Ушбу мамлакатларнинг уяли алоқа компаниялари абонентлари билан халқаро SMS айирбошлаш мумкин бўлди. Бу эса мулоқотлар давомида маблағларни тежаш имконини яратди.

Келинг, 2003 йилда ойма-ой эришилган ютуқлар ҳақида кенгроқ тўхталиб ўтайлик.

Январь

2003 йилда биринчи марта тарифлар арзонлаштирилди. «Пресстиж» ставкаси (чекланмаган эфир вақти режаси) 99 долларгача қисқартирилди. Шунингдек, «Ўздунробита GSM» тармоғининг абонентлари ўртасида кириш қўнғироқлари бепул бўлди.

Тошкент, Самарқанд, Ургут, Каттақўрғон, Урганч, Хива, Нукус, Чирчиқ шаҳарлари, шунингдек, Чорвоқ, Белдирсой дам олиш масканларидан сўнг Тошкент вилоятининг муҳим саноат марказларидан бири Янгийўл шаҳри ҳам GSM тармоғига уланди.

D-AMPS тармоғида республика бўйича ягона рўйхатга олиш тармоғи эълон қилинди. Ягона рўйхатга олиш зонаси эълон қилингач, бутун республика бўйлаб сафарлар давомида ягона тариф режалари амал қила бошлади.

Февраль

Олмалиқ ва Ангрен шаҳарларида янги GSM тармоғи кенг қулоч ёйди. D-AMPS андозасининг «Деловой» ва «Минимальный» режаларида шанба ва якшанбада бепул эфир вақтини берадиган «Плюс» хизмати қўлланила бошлади.

GSM тармоғида янги хизмат — «маълумотларни узатиш» (уяли телефондан модем сифатида фойдаланиш) пайдо бўлди.

Март

«Уздунробита» қўшма корхонасининг иккита тармоғи 70.000 мингдан зиёд абонентга хизмат кўрсатди. Тармоққа уланиш учун тўланадиган тариф икки баравар арзонлашди, шу билан бирга, олдиндан тўланадиган энг кам ҳақ 25 доллар бўлди. Қайта уланиш, номер танлаш, номер алмаштириш, шартномани қайта расмийлаштириш каби хизматлар учун арзонлаштирилган тарифлар жорий этилди.

Тошкент вилоятининг Қибрай шаҳрида GSM тармоғи ишлай бошлади.

Апрель

GSM тармоғи фаолияти кенгая бориб, Гулистон, Жиззах, Термиз, Денов, Жарқўрғон шаҳарларини қамраб олди. D-AMPS ва GSM тармоқлари бирлаштирилиб, ҳар икки тармоқ абонентлари ўртасидаги кириш қўнғироқлари бепул бўлди.

SIM-карта «PLUS» ушбу ойдаги янгиликдир. «PLUS» телефонда қўшимча меню бўлиб, унинг ёрдамида тўғридан-тўғри телефон орқали ҳисоб рақами ва баланснинг аҳволи, об-ҳаво, валюта курси, гороскоп ҳамда шошилинч хизматларнинг телефон рақамларини билиб олиш мумкин.

Май

Абонентларнинг умумий сони 80.000 кишидан ошди. Ўзбекистон бўйича барча шаҳарлараро қўнғироқлар маҳаллий тарзда тарифлана бошланади. «Пресстиж» режаси даражаси янада пасайтирилди — абонентлик тўлови ойига 85 долларга тушди.

Россиянинг «МТС» ва «Мегофон» компаниялари абонентлари билан халқаро SMS хабарлари алмашуви бошланди.

Июнь

Компания абонентлари халқаро роуминг хизматидан фойдаланиш имкониятига эга бўлдилар. «Ўздунробита GSM» тармоғи абонентлари учун «Cellcom» (Исроил), «Би-лайн», «МТС», «Мегофон» (Россия), «K-cell» (Қозоғистон), «ORANGE» (Швейцария), «Telsim» ва «Turkcell» (Туркия) ўз эшикларини биринчи бўлиб очиб берди.

SIM-карта дастурлаштириш нархи икки баравар арзонлаштирилди.

«Ўздунробита» компанияси «Бутун жаҳон сифат қўмитаси» (Франция, Париж)нинг нуфузли халқаро мукофотини олди.

GSM компанияси харитасидан янги номлар — Андижон, Асака, Ғазалкент шаҳарлари пайдо бўлди.

Июль

Компания хизматидан фойдаланаётган кишилар сони 100.000 дан ошди.

Наманган, Шаҳрисабз, Тўрткўл, Хўжайли, шунингдек, Андижон ва Хоразм вилоятларининг Шаҳрихон, Қўрғонтепа, Боғишамол, Хонобод, Хўжаобод, Охунбобоев, Гурлан, Шовот, Қўшкўпир, Хонқа, Боғот, Янгиариқ шаҳарлари ҳисобига GSM тармоғи янада кенгайди.

Яна бешта — «PrimTelefon» (Россия, Владивосток), «VoxTel» (Молдова), «Vodafone» (Греция), «Нижегород уяли компанияси» (Россия), «GeoCell» (Грузия) компаниялари билан SMS халқаро айирбошлаш имконияти яратилди.

«PLUS» SIM-картасини дастурлаштириш тарифи анча арзонлашди.

Август

«Ўздунробита GSM» тармоғидан фойдаланувчилар сафига Фарғона, Қува, Марғилон, Қувасой, Қиргули шаҳарлари қўшилди.

Ўзбекистонда биринчи марта «тезкор пейжинг» хизмати кўрсатила бошланди. «Радио-пейж» ва «TuronLink» пейжинг компаниялари абонентларига уяли телефон орқали хабарлар жўнатиш, шунингдек, ушбу компанияларнинг операторлари ёрдамида хабарларни қабул қилиш имконияти туғилди.

Бизнинг абонентларимизни қабул қилишга тайёр бўлган компаниялар сафи ҳам кенгайди. Улар орасида «VoxTel» (Молдова), «Билайн» ва «Мегофон» (Россия) компаниялари бор. «Bakcel» (Озарбойжон), «MTS» (Беларусь), «T-mobile» (Чехия), «KyivStar» (Украина), ва «CenterTel» (Польша) компаниялари абонентларига SMS жўнатиш мумкин бўлиб қолди.

SMS жўнатиш бўйича «Ўздунробита» қўшма корхонасининг янги сайти — sms.uzdunrobita.uz жойлаштирилди. Хабарларни жўнатиш бепул қилинди.

Сентябрь

Наманган ва Фарғона вилоятларининг Тўрақўрғон, Ҳаққулобод, Водил, Поп, Жумашўй шаҳарлари ҳам GSM тармоғига қўшилди.

Тарифлар яна арзонлаштирилди. GSM андозасида халқаро роуминг хизматига уланиш 10 долларга тушди. Бу олдингисига нисбатан уч баравар арзондир.

«KyivStar»(Украина), «T-mobile» (Чехия) ва «Globul» (Болгария) компанияларининг халқаро роуминг хизмати очилди. «Pannon», «Vodafone» (Венгрия), «Azercell» (Озарбойжон), «ArmenTel» (Арманистон), «LMT» (Латвия), «ERA» (Польша), «TIM» (Италия), «Swisscom» (Швейцария), «UMC» (Украина), «Orange» (Аихтенштейн) компаниялари абонентлари билан халқаро SMS алмашуви имконияти яратилди.

Октябрь

Компания абонентлари учун яна бир янгилик — чиқиш қўнғироқларини «Thuraya», «Inmarsat» ва «Inidium» сунъий йўлдош операторлари йўналиши бўйича амалга оширишга киришилди.

Чуст, Қоракўл, Жума, Қорачўққи, Янгиқўрғон, Учқўрғон, Қўқон, Булунғур, Ромитон шаҳарларида GSM тармоғи янги ускуналари монтажи тугатилиб, ишга туширилди.

Ноябрь

GSM тармоғи Шеробод, Корахитой, Шўрчи, Когон, Қоровулбозор, Олтиариқ, Риштон шаҳарларига ёйилди.

Тармоққа уланиш ва халқаро роуминг хизматидан фойдаланиш учун олдиндан тўланадиган энг кам ҳақ 200 долларгача арзонлашди.

«PTC» (Польша), «Swisscom» (Швейцария), «Azercell» (Озарбойжон), «UMC» (Украина), «Pannon GSM» (Венгрия) компаниялари билан ҳамкорликда халқаро роуминг хизмати очилди. «Ермак» (Россия), «Starts» (Россия) ва «T-mobile» (Голландия) компаниялари абонентларига SMS жўнатиш имкони яратилди.

Декабрь

Косон, Муборак, Ғузор, Янгиработ, Қизилтепа, Оқтош, Яккабоғ шаҳарлари GSM тармоғига уланди.

Ва, ниҳоят, «Smarts» (Россия), «T-mobile» (Голландия), «Magticom» (Грузия) ва «Armentel» (Арманистон) компаниялари тармоғида роуминг хизмати очилгани ўтган йилнинг энг сўнги янгилиги бўлди.

Шундай қилиб, «Ўздунробита» компанияси фақат бир йил ичида республиканинг барча вилоятларини янги GSM тармоғи билан қамраб олди ва 1000дан зиёд шаҳар ва шаҳарчаларни тезкор алоқа билан таъминлади. Ўзлари учун энг мақбул нарх ва сифатли алоқа воситасини танлаб олган абонентлар сонининг кўпайганлиги ҳам янги GSM тармоғининг машҳурлигидан далолатдир. Йил охирига келиб, компаниянинг ҳар икки тармоғи абонентлари 155.000 кишидан ошди.

Қувончли воқеаларга бой бўлган 2003 йил якунида «Ўздунробита» компаниясининг Наполеон олтин медали билан мукофотлангани ҳақидаги ҳушхабар эса нур устига аъло нур бўлди. Ушбу олтин медаль компания корхона ва ташкилотларининг самарали фаолияти, ички ва ташқи бозорлардаги нуфузи, маҳсулотлари ва хизматлари сифати эътироф этилганлигининг яна бир ёрқин далилидир.

2003 йил, айниқса, «Ўздунробита» тарихида GSM тармоғи изчил кенгайиб борган, янги-янги хизмат турлари жорий этилган йил сифатида ўчмас из қолдирди. Компания жамоаси жорий йилда ҳам ўз абонентларини GSM тармоғини янада кенгайтириш ва энг замонавий қўшимча хизматларни жорий этиш ва албатта аъло даражадаги хизмат билан хушнуд этиш ниятидадир.

Анатолий ЕРШОВ.

Кўрик-танлов бошланди

"Экосан" Халқаро экология ва саломатлик жамғармаси Меҳр ва мурувват йилида "Қўшни-қўшнига" шиори остида йил давомида мурувват кунларини ўтказиш ташаббуси билан чиқди. Куни кеча "Экосан" Халқаро жамғармаси, Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Ўзтелерадио-компанияси ҳамкорлигида "Энг мурувватли қўшни" Республика кўрик-танловини ўтказиш бўйича ташкилий қўмита аъзоларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Икки босқичдан иборат ушбу танлов ғолиблари йил якунида аниқланади. Ёрдамга муҳтож оилаларга, ёлғиз қарияларга, умуман маҳалладошларга моддий ва маънавий кўмак берган тадбиркорларни ва мурувватли қўшниларни тақдирлаш кўзда тутилган.

Шоира БОЙМУРОДОВА,
"Халқ сўзи "мухбири.

TRAST TA'MINOT
ФОСФОХИМ
закрытое акционерное общество
AZMOL
реализует со склада в Ташкенте
СМАЗКИ
(пр-ва России, Украины)
- Смазка 1-13
- Графит. жир.
- Технологич.СВ-1
- Прессолидол Ж
- Графит. Термост. «ГТШ»
- Графит. электропров. ж/д. «КЖ»
- Графит. для горяч. пресс. «ТСГ-7»
- Циатим-201, 202, 203, 205, 208, 221.
- Литол-24
- ШРУС-4
- ЖРО
- ЛЗ- ЦНИИ
- Фиол-1
- Фиол-2
- ИП-1 л/з
- Солидол Ж
- Смазка 158

Упаковка: 1л.: 25 л.: 200л.

ФРИКЦИОННЫЕ ИЗДЕЛИЯ
ДЛЯ ГРУЗОВОГО И ПАССАЖИРСКОГО ТРАНСПОРТА:
НАКЛАДКИ ДЛЯ ДИСКОВ СЦЕПЛЕНИЯ,
НАКЛАДКИ ТОРМОЗНЫЕ,
ПАРОНИТ ПОН-Б, ПМБ толщ. 0,8 ÷ 4 мм.
ТОВАР СЕРТИФИЦИРОВАН
Т.: 133-56-11, 133-55-61. Ф.: 133-89-09, 133-89-15.

Почта қадимдан самарали алоқа воситаси саналган. Ҳозирда ҳам почта бўлимлари, айниқса, марказдан олис жойларда аҳоли учун атроф-олам тўғрисида турли-туман ахборот оладиган ўзига хос марказ бўлиб қолмоқда. Шу туфайли бўлса керак, қишлоқларда почтальонларга алоҳида ҳурмат билан қарашади. Ахир, дилга яқин кишилардан, дўсту ёронлардан энг янги хуш-хабарларни, қолаверса, ўзлари севиб ўқийдиган газета-журналларни, нафақа ва ижтимоий ёрдам пулларини улар етказиб беришади.

«Ўзбекистон почтаси»: хизмат кўрсатиш такомиллашади

Тўғри, турмушимизга замонавий ахборот-коммуникация технологиялари жадал кириб келмоқда. Хусусан, электрон почта ва бошқа замонавий ахборот алмашув воситалари пайдо бўлганига қарамай, почта алоқаси ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ. У бундан кейин ҳам иш фаолиятимиз ва турмушимизда, давлат ишларида алоҳида аҳамият касб этаверади.

Шу нуқтаи назардан қараганда, республикамиз почта алоқаси ходимлари ўтган йилни қандай натижалар билан якунлади? Жорий, 2004 йилда фаолиятининг асосий йўналишлари нималардан иборат? Мухбиримиз мазкур саволлар билан "Ўзбекистон почтаси" давлат акционерлик компанияси директори Раҳмонберди ЗИКИРОВга мурожаат қилди.

— Бугунги кунда бу тизимда 189 почта алоқа тармоғи ва уч мингдан зиёд алоқа бўлимлари мавжуд бўлиб, унда ўн тўрт минг нафар киши хизмат қилмоқда. Шунинг тенг ярмини почтальонлар ташкил этади, — деди Раҳмонберди Эгамович. — 2003 йилда почта ходимлари томонидан тегишли манзилларга 11,3 миллионта хат, обуначиларга 62,7 миллион нусхадаги газета-журнал етказиб берилди. Почта алоқа тармоғи орқали 60,3 мингта посилка, 689 минг сўмлик пул жўнатмаси юборилди. Шунингдек, ходимларимиз томонидан газ, электр қуввати, коммунал хизматидан фойдаланганлик учун аҳолидан 28 миллион сўмлик дебиторлик қарзини йиғишда касбий хизмат кўрсатилди. Иқтисодий кўрсаткичларимиз қониқарли бўлса-да, почта алоқамиз ишини замон талабларига тўлиқ жавоб беради, дея олмаймиз.

Шу ўринда фаолиятимизга халақит берган айрим омиллар хусусида айтиб ўтмоқчиман. Масалан, 2001 йил 11 сентябрда АҚШда содир бўлган фожиали воқеадан сўнг маълум бўлдики, энг хавфсиз саналган почта алоқасидан ҳам террорчилик мақсадида фойдаланилган. Шу сабабли, бу борада ҳам тегишли чора-тадбирлар ишлаб чиқишга тўғри келди.

— Айтинг-чи, почта алоқаси орқали биологик жиҳатдан хавф солувчи, заҳарловчи, ўт олувчи, портловчи моддалар тарқатилмаслиги учун "Ўзбекистон почтаси" ДАК томонидан қандай чора-тадбирлар кўрилмоқда?

— Сўнгги йилларда почта жўнатмалари орқали заҳарловчи ва касаллик тарқатувчи моддаларнинг тарқатилишига оид воқеалар юз берганлиги боис биз бир қатор тегишли чора-тадбирларни кўрдик. Маълумки, Америка Қўшма Штатларида 2001 йилда "Куйдирги" вируслари бўлган моддалар онгли равишда тарқатилиб, кўплаб кишиларнинг ўлимига сабаб бўлди. Шунинг учун биз қисқа вақт ичида почта корреспонденциялари, жўнатмалари, посилкалари, бандероллари ва ҳоказоларни қабул қилиш, қайта ишлаш, ташиш ҳамда топшириш технологиясини сезиларли даражада ўзгартирдик. Почта алоқаси қоидалари ва бошқа меъёрий ҳужжатларга зарур ўзгартириш ҳамда қўшимчалар киритилди. Шунингдек, почта алоқаси хавфсизлигигини таъминлашга қаратилган 7 та янги меъёрий ҳужжат ишлаб чиқилиб, амалиётга жорий этилди.

Бундан ташқари, назоратчиларимиз портловчи ва бошқа тақиқланган буюмлар бўлиши мумкин бўлган жўнатмаларни албатта текширувдан ўтказадилар. Кейинги йилларда 28 та ана шундай шубҳали почта жўнатмаси кўриб чиқилди. Ходимларимиз бундан буён ҳам бу борада ҳушёрликни бўшаштирмайдилар.

— Айтгандай, почта жўнатмалари билан бевосита шуғулланувчи ходимлар хавфсизлиги қай даражада таъминланган?

— Почта бўлимлари ходимлари керакли ҳимоя воситалари (респиратор, дока боғич, резина қўлқоплар) билан таъминланган. Хорижда биринчи марта почта орқали инсон саломатлиги учун хавфли моддалар тарқатилган ҳолатлар қайд этилганда, биз бевосита хатларни саралаш билан шуғулланувчи 4 мингдан зиёд ходимимизни қайта эмлашдан ўтказдик. Почта жўнатиладиган иш жойларига уч фоизли хлорамин эритмаси, ювувчи воситалар билан ишлов берилди. Почта юбориладиган биноларга шубҳали почта жўнатмаларини алоҳида ажратиб қўйиш учун махсус идишлар ўрнатилди.

Йирик почта алоқа тармоқларида рухсатнома ва ички объект тартиби анча кучайтирилди. Почта алоқалари корхонаси махсус техник кўрик воситалари – стационар ва қўлда ишлатиладиган металл қидирувчи қурилма, шунингдек, газ ва спектанализаторлар, радиоактив ҳамда буюмларни аниқловчи қурилмалар билан таъминланди. Шу билан бирга, айтиш жоизки, қўлланилаётган техниклар сони ва мавжуд имкониятлари замонавий талабларга тўлиқ жавоб бера олмаяпти.

— Юқорида таъкидланган хориж сабоқларини ўрганасизларми?

— Аввало, шуни айтиш кераккки, биз Бутунжаҳон почта уюшмасининг тавсиясига мувофиқ, жойларга почта хавфсизлигини таъминлаш бўйича тегишли йўриқномалар юборганмиз. Мутахассисларимиз чет давлатларга, масалан, Россия Федерациясига тажриба ўрганиш учун бориб келишди.

2002 йил августида терроризмга қарши курашда кўмаклашиш дастури доирасида АҚШ давлат департаменти Ўзбекистон ҳукумати билан ҳамкорликда "Кимёвий ва биологик фаол почта жўнатмаларига оид нохуш ҳодисаларни мувофиқлаштириш" мавзуида ўқув курси ташкил қилди. Уни АҚШ давлат департаментининг терроризм билан курашиш масалалари бўйича масъул ходими Д. Кауфман ўтказди.

Семинар ишида иштирок этган Ўзбекистон Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги, Ички ишлар вазирлиги, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати, Давлат божхона қўмитаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги вакиллари ушбу тадбирнинг ўта муҳимлигини таъкидлаб, унинг ташкилотчиларига ўз миннатдорчилигини билдиришди. Томонлар келгусида бу борадаги алоқаларни, янада мустаҳкамлашга келишиб олишди. Хусусан, республикамиз почта ходимларини АҚШда ўқитиш шулар жумласидандир.

— Раҳмонберди Эгамович, сиз мазкур семинарда бир қатор вазирликлар вакиллари иштирок этганлигини эслатиб ўтдингиз. Айтинг-чи, умуман олганда, почта алоқаси объектлари хавфсизлигини таъминлаш бўйича "Ўзбекистон почтаси" ДАК ҳамда тегишли вазирликлар ва бошқа манфаатдор идоралар билан ўзаро ҳамкорлик йўллари қандай ишлаб чиқилган?

— Биз Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, ҳуқуқ-тартибот органлари, Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан бирга портловчи қурилмалар, бактериологик, радиоактив, заҳарловчи ва бошқа хавфли моддалар, буюмлар борлиги шубҳали деб ҳисобланган почта жўнатмалари аниқланган ҳолларда ҳамкорликда ҳаракат қилиш режасини ишлаб чиққанмиз. Шунингдек, почта каналларидан ноқонуний хатти-ҳаракатларни содир этишга қарши йўналтирилган чоралар ҳам ишлаб чиқилган.

Йирик корхона – Тошкент халқаро почтамтида ва барча минтақавий почта алоқалари ташкилотларида Фавқулодда вазиятлар вазирлиги ва ҳуқуқ-тартибот органлари билан ҳамкорликда табиий ва техник авариялар оқибатини бартараф этишда бошқа вазирликлар бўлинмалари, идоралар билан биргаликда ҳаракат қилиш режаси ҳам ишлаб чиқилиб, ҳаётга татбиқ қилинмоқда.

— Албатта, бундай авариялар бўлмайди, деб умид қиламиз. Англашимизча, почта алоқалари хавфсизлигини таъминлаш ишлари "Ўзбекистон почтаси" ДАК фаолиятининг асосий вазифаларидан бири бўлиб қолади. 2004 йилда жамоангиз олдида яна қандай муҳим вазифалар турибди?

— Бажарилиши лозим бўлган вазифалар кўп. Жумладан, ҳукуматимизнинг янги ахборот-коммуникация ва компьютер технологиясини жорий этиш тўғрисидаги қарорига мувофиқ, АҚШ Савдо ва тараққиёт агентлиги билан ҳамкорликдаги лойиҳа доирасида корпоратив почта компьютер тармоғини яратишнинг техник-иқтисодий асосини ишлаб чиқиш тугалланмоқда. Бунинг учун АҚШ томони 431 минг доллар миқдорида грант ажратган. Ушбу лойиҳани амалга ошириш орқали биз аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини янада оширишга муваффақ бўламиз, деб ўйлайман. Шу билан бирга, ахборот технологияларига асосланган замонавий хизмат турлари кўпаяди.

Ҳозирда барча шаҳар ва туманлардаги почта алоқалари тармоқлари компьютер билан таъминланган. Почта алоқасининг минтақавий ташкилотлари ҳамда "Ўзбекистон почтаси" ДАКнинг бош идораси ўртасида барча ҳужжатлар алмашинуви электрон почта орқали амалга оширилмоқда. Халқаро электрон пул жўнатмалари алмашувини ташкил қилиш бўйича ҳам тайёргарлик ишлари кетаяпти.

Фаолиятимизга тегишли, зудлик билан ҳал этилиши лозим бўлган яна бир муҳим муаммо хусусида ҳам тўхталиб ўтишни истар эдим. Гап шундаки, кейинги пайтда почта алоқалар хизматига нисбатан бир қатор норозиликлар билдирилди. Нафақа ва ижтимоий ёрдам пуллари вақтида берилмаётгани шулардан биридир. Биз ушбу муаммони ечиш мақсадида почта алоқалари тизимида почта-омонат тизимини яратиш юзасидан тегишли ташкилотларга таклифларни киритдик. Ишонамизки, бу масала ижобий ҳал этилади.

Жорий йилдаги асосий мақсадимиз эса компания ва унинг барча бўлимлари фаолиятини, аҳолига кўрсатиладиган хизмат турларини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтаришдир.

Сергей ЛИ.

Бугунги кунда кўпчилик ёш-яланглар кашандаликка ружу қўйишмоқда. Айримлари буни урф деб билишса, бошқалари бекорчилик ва зерикишдан чекишни ўрганишмоқда. Энг ёмони, бу иллат ҳозир аёллар, ҳатто турмушга чиқмаган қизларга ҳам юқмоқда.

Чекманг, кейин хурсанд бўласиз!

Мулоҳаза

Оғзидан она сути кетмаган ўсмирларнинг кашандаликка ўрганишида ҳар бир муюлишда доналаб сигарета сотиб ўтирадиганларнинг ҳиссалари катта. Бугун бир-икки дона сигаретани кўздан яшириб чекаётган бола эртага ашаддий кашанда ёки гиёҳвандга айланмайди, деб ҳеч ким кафолат бера олмайди.

Яқинда маҳалламиз гузарида писта ва қуртга қўшиб сигарета сотиб ўтирадиган кекса кишидан сўрадим:

— Отахон, сизнинг ёшингизга, оппоқ соқолингизга шу иш ярашадими?

— Қилаётган ишим гуноҳлигини ўзим ҳам биламан. Болаларга шу падари лаънатини чекманглар, ўпкаларингни чиритманглар, деб тушунтираман. Бироқ уларнинг аксари «Ўзимгамас адамга оляпман», дейишади.

Хўш, одамнинг соғлиғини путурдан кетказиб, тез қаритувчи бу офатга қарши нима қилиш керак?

Маълумки, дунёнинг ривожланган мамлакатларида чекишга қарши жиддий кураш олиб борилади. Хусусан, айрим фирмалар тамаки чекишни ташлаган кишилар учун махсус мукофотлар жорий этишган. Бундоқ мушоҳада қилиб кўрсангиз, улар тутган йўл оқилоналигига тан бермай иложингиз йўқ. Айтайлик, бир ходим кунига ўртача бир қути сигарета чекади. Ҳар донасини чекиш учун ўртача беш дақиқа сарфласа, кун бўйи бир соату қирқ дақиқа йўқотади. Бундан фирма табиийки, зарар кўради. Шу боис ўз ишининг фойдали бўлишини ўйлаган бошлиқ чекмайдиган одамни ишга олади ёки рағбатлантиради. Бу — масаланинг бир тарафи, холос. Энди унга йўқотилган ва ҳеч қачон топилмайдиган соғлиқ ҳамда беҳуда кетган маблағни ҳам қўшсангиз, қанчалар зарар эканлиги аён бўлади. Кашанданинг тез-тез шамоллаши, унинг касаллик варақасига тўланадиган маблағлар-чи? Даволаниш учун кетадиган дори-дармон, шифокор меҳнати-чи?

Юқорида эслатиб ўтганимиздек, кейинги пайтларда ёш-ёш қиз-жувонлар ҳам сигарета бурқситишдан тап тортишмаяпти. Авваллари бундайлар орасида бошқа миллат вакилларини кўпроқ учратган бўлсак, эндиликда чекадиган ўзбек қизлари ҳам кўпайиб бормоқда. Биз эса уларга индамаймиз. Ваҳоланки, соғлом фарзандлар фақат соғлом оналардан туғилишини ҳаммамиз яхши биламиз.

ЮНИСЕФнинг 2003 йил ижтимоий мониторинги маълумотларига кўра, 25-39 ёшдаги эркаклар ўртасида ўлим даражаси МДҲ мамлакатлари бўйича Ўзбекистонда энг паст кўрсаткични ташкил этади. Агар кашандалик иллатига чек қўйилганида эди, бундан ҳам яхшироқ кўрсаткичга эришган бўлардик. Бас, шундай экан, бугун қўлига сигарета олишни ўрганаётган навқирон йигит-қизларга айтар гапимиз битта : иложи бўлса, бу хато йўлга асло қадам қўйманг. Негаки, умр инсонга атиги бир марта берилади.

Шукрилло ПАРПИЕВ.

«Ўзсаноатқурилишбанк»: йиил якунлари

«Ўзсаноатқурилишбанк»нинг 2003 йилги фаолиятини анча самарали ва натижаларга бой бўлди, деб баҳолаш мумкин. Аввало, банкнинг амалиёт ва кредит фаолиятида ижобий силжишлар рўй берди, унинг янги маҳсулотлари ва хизматлари жорий этилди. Ўтган йилнинг асосий ютуғи — бу банк капиталининг ўсиши ҳамда таваккалчилик ва самарали бошқарув услубларини ўзида мужассамлаштирган ва оқилона бир маромда олиб борилган ривожланиш сиёсати бўлди. Банк ўзининг маблағлари имкониятларини ишонч билан ошириб борди. Шу тариқа банкнинг жами капитали, 2004 йил 1 январь ҳолатига кўра, 34793 млн.сўмга етди.Бу якунланган йилнинг шу давридагига нисбатан 6602 млн.сўмга кўп. Устав капитали 9823,6 млн.сўм миқдорида шаклланди. Банк активлари 290,3 млрд.сўмни ташкил этиб, 2003 йил 1 январь ҳолатига нисбатан 46,7 млрд.сўмга ёки 19,2 фоизга ўсди.

Устав капитали ва активлар миқдорининг ўсиши банк шериклари доирасининг кенгайишига ҳамда валюта, пул ва фонд бозорларида ўтказиладиган операциялар ҳажмининг ошишига кўмаклашди.

Активларни шакллантириш жараёнида хатарларни бошқариш соҳасидаги стратегия доирасида банк ликвидликнинг етарли даражасини сақлаб туришга, валюта турлари ва муддатлари бўйича активлар ва пассивлар тузилмаси мутаносиблигини сақлашга, минтақалар, соҳалар, мижозлар ва қўйилмалар миқдори бўйича диверсификациялашнинг зарур даражасини таъминлашга ҳаракат қилди.

«Ўзсаноатқурилишбанк» 2003 йилда ўз ресурсларини кўпайтириш билан бир қаторда мижозлардан жалб этилган маблағлар ҳажмини ҳам ошириб борди. Мижозлар билан шериклик муносабатларини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, шунингдек, мижозлар базасини кенгайтириш уларнинг ҳисобварақларидаги маблағлар ҳажмининг сезиларли даражада ўсишига олиб келди.

Депозит ҳисобварақларидаги маблағлар қолдиғи, 2004 йил 1 январь ҳолатига кўра, 75,1 млрд.сўмга тўғри келди. Шу билан бирга, муддатли депозитларнинг умумий суммадаги ҳиссаси 22,8 млрд.сўмни ёки 30,4%ни ташкил этди.

Шу даврда аҳоли омонатларининг ҳажми 29456,3 млн.сўмга етди. Бу 2003 йил бошидаги кўрсаткичга нисбатан 13244,5 млн.сўмга кўпдир. Ўтган йил бошида банк тизими бўйича жами 158 та жамғарма кассаси ишлаган бўлса, ҳозирда 168 таси фаолият юритмоқда. Уларда турли даромадли, муддатли ва шартлардаги депозитлар омонатчилар эътиборига тақдим этилди. «Баҳор», «Орзу», «Қувонч», «Янги йил совғаси», «Капитал», «Хазина-1», «Хазина-2» муддатли ва «Тақдим этувчига» жамғарма омонатлари шулар жумласидандир.

Бундан ташқари, автомашина сотиб олиш ҳуқуқини берувчи «Ишонч» жамғарма омонати жорий этилди. Бу омонатлар жозибадорлиги ва юқори даромадлилиги билан аҳоли диққат-эътиборини қозонгани учун, улар пул маблағларини «Ўзсаноатқурилишбанк» филиалларининг жамғарма кассаларида сақлашяпти.

Шу билан бирга, республика аҳолисига «CONTACT» тизими орқали халқаро ўтказмалар бўйича молиявий хизматлар кўрсатилди. Йил давомида келиб тушган ўтказмаларнинг умумий суммаси 29,7 млн.АҚШ долларини ташкил этди. 500 млн.сўм миқдорида чиқарилган банк жамғарма (депозит) сертификатларининг иккинчи эмиссиясининг эса аҳолига тўлиқ сотилиши таъминланди.

Маълумки, банк амалга ошириладиган асосий операцияларнинг турларидан бири кредит ҳисобланади. 2004 йил 1 январь ҳолатига кўра, кредит қўйилмалари ҳажми ўтган йил бошидагига нисбатан 17,9 млрд.сўмга кўпайиб, 185,7 млрд.сўмга етказилди. Ўзининг асосий фаолият йўналиши — кредитлаш соҳасини кенгайтиришга содиқ қолган банк иқтисодиётнинг реал секторига тегишли корхоналарни кредитлашга устиворликни қаратиб, уларга кредит қўйилмаларининг 99,4 фоизини йўналтирди.

Кредит хатарларини мумкин қадар камайтириш ва диверсификациялаш асосида кредит портфелининг сифати ва юқори даромадлилигини кўпайтириш, аввалгидек, ҳисобот даврида кредитлаш соҳасидаги муҳим вазифа бўлиб қолмоқда.

«Ўзсаноатқурилишбанк» сўзсиз, кичик бизнес ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга, унинг инвестициявий лойиҳаларини молиялашга ҳам устиворлик бермоқда. 2003 йил давомида ушбу субъектларга умумий суммаси 13499 млн.сўмлик кредит тақдим этилди, шу жумладан, инвестицион лойиҳаларга 6397 млн.сўм ва 4279 млн.сўмлик микрокредитлар ажратилди.

Кичик ва хусусий бизнесни ривожлантиришда тижорат банклари иштирокини рағбатлантиришга оид республика ҳукумати қарорларига асосланган ҳолда, банк 6080 млн.сўм миқдоридаги имтиёзли кредитлаш махсус фондини шакллантирди. У ишлаб чиқариш микрофирмалари, кичик корхоналар, деҳқон ва фермер хўжаликларини, юқори технологик ва инновацион лойиҳаларни кредитлашга мўлжалланган. Имтиёзли кредитлаш махсус фонди ташкил этилган вақтдан бошлаб умумий суммаси 8464 млн.сўм, шу жумладан, 2003 йилда 3124 млн.сўмлик кредит тақдим этилди.

Ўтган йили банк кичик ва хусусий бизнесни қўллаб-қувватлашга, шунингдек, республиканинг ишлаб чиқариш имкониятларини кўпайтиришга йўналтирилган Европа Тикланиш ва тараққиёт банки кредит линиясини ўзлаштириш бўйича ишларни давом эттирди. Йил давомида банк мазкур кредит линияси ҳисобидан «Жўрабек Лабораториес ЛТД» ҚК базасида кукунли инъекциявий дори-дармон воситаларини ишлаб чиқаришни ташкил этиш; «Ол-Пласт» шўъба корхонаси негизида (Тошкент вилояти) полипропилен қоплар ишлаб чиқариш; «Озиқ-овқат савдо» МЧЖ негизида шарикли ручка ишлаб чиқаришни ташкил этиш; «Berad-Mulko Ltd» (Тошкент ш.) ҚК негизида ун ишлаб чиқаришни кенгайтириш; «Пекин-Чирчиқ» МЧЖ базасида полипропилен қоплар, полиэтилен пакетлар ва полифилен ишлаб чиқариш; «DJK Bunyod» МЧЖ негизида «Twist off» шаклидаги қопқоқча тайёрлаш (Тошкент ш.); «Фаворит М» (Тошкент ш.) ҚК базасида кенг форматли босма маҳсулотларини ишлаб чиқаришни замонавийлаштириш; «Excel» (Тошкент ш.) МЧЖ базасида бир маротабалик стаканчалар ишлаб чиқариш лойиҳаларини молиялаштирди.

Хорижий кредит линияларини жалб этиш бўйича фаол ишлар олиб борилди. Ўрта муддатли инвестициявий лойиҳаларни молиялаштириш мақсадида Чехия Экспорт банки билан келишув имзоланди. Бундан ташқари, кичик бизнес лойиҳаларини молиялаштириш мақсадида Италия Медиа банки, Ситик банки ўртасида кредит келишувлари кўриб чиқилмоқда. Осиё Тараққиёт банки,- «Эксимбанк», Туркия Банклар ассоциацияси вакиллари билан мазкур халқаро молиявий институтларнинг кредит линияларини очиш тўғрисида музокаралар олиб борилди.

Банк собиқ «Россия» меҳмонхонаси ўрнида халқаро тоифадаги «Grand - Mir» меҳмонхонасини таъмирлаш ва қайта қуриш лойиҳасини молиялашни ҳам амалга оширди. Ҳозирги пайтда меҳмонхона тўлиқ қайта қурилиб, фойдаланишга топширилган. Лойиҳанинг кейинги босқичида ресторан, тез хизмат кўрсатувчи кафе ва бир қатор савдо шохобчалари қурилади.

«Ўзсаноатқурилишбанк»нинг қимматли қоғозлар бўйича операциялар ўтказишнинг асосий йўналишларидан бири бу корпоратив қимматли қоғозлардир. 2003 йилда унинг бозори сезиларли даражада ўсди. 2004 йил 1 январь ҳолатига кўра, қимматли қоғозларга банк қўйилмалари 721,6 млн.сўмга етди. 2003 йил 1 январгача бу кўрсаткич 645,1 млн.сўмни ташкил этган эди.

Банк, шунингдек, давлат қимматли қоғозлари бозоридаги иштирокини давом эттирди. 2004 йил 1 январь ҳолатига кўра, давлат қисқа муддатли облигациялари портфели 3355 млн.сўмни ташкил қилди.

Ўз маблағлари ҳисобига амалга ошириладиган операциялар билан бир қаторда қарийб 99 млн.сўмлик қўйилма билан инвесторлар ҳам ДҚМО бозорига жалб этилди.Инвесторлар ҳисобидан Марказий банкнинг 1304 млн.сўмлик облигациялари сотиб олинди. Келгусида ҳам банк қимматли қоғозлар бозорини кенгайтириш ва ривожлантиришга, иқтисодиётнинг мазкур секторига янада кўпроқ иштирокчиларни жалб этишга йўналтирилган ишларни давом эттиришни режалаштирмоқда.

«Ўзсаноатқурилишбанк» республикада пул муомаласини барқарорлаштириш, миллий валютани мустаҳкамлаш ва муомаладаги нақд пул маблағларини қисқартириш бўйича ҳам муайян ишларни амалга оширди.

Мижозларнинг нақд пул маблағларига бўлган эҳтиёжини қондиришни таъминлаш мақсадида банк пул айланиши, тез сотиладиган халқ истеъмоли моллари сотувидан тушган пул маблағлари устидан мониторинг ўрнатди. Савдо ташкилотлари томонидан нақд пул маблағларини банк кассаларига тўлиқ топширмаслик каби ҳолатлар аниқланганда, бу борадаги далиллар тегишли маъмурий идораларга чора кўриш учун юборилаётир.

Банк хизмат кўрсатадиган ташкилот ва муассасаларнинг молиявий ҳолатини барқарорлаштиришга, уларнинг тўлов интизомини мустаҳкамлашга ва тўловларнинг ўз вақтида ўтказилишига йўналтирилган ишларни ҳам изчил олиб бормоқда.

2003 йилда банк хорижий валютада ўтказиладиган операцияларни фаоллаштириш бўйича бир мақсадга йўналтирилган ишларни амалга оширди. Бунга, табиийки, республикада валюта бозорининг эркинлаштирилгани кўмаклашди. Ҳукумат томонидан белгиланган вазифаларнинг босқичма-босқич рўёбга чиқарилиши банк мижозлари амалга оширадиган экспорт-импорт операцияларининг кенгайишига ва натижада халқаро тўловлар ҳажмининг ошишига олиб келди.

Нефть-газ, ёқилғи, кимё саноати, шунингдек, энергетика, машинасозлик ва қурилиш саноати корхоналари банкнинг асосий импорт қилувчи мижозлари ҳисобланади. Банк хўжалик субъектларининг буюртмаларини ўз вақтида бажарилишини таъминлаб, кундалик банклараро савдо сессияларида хорижий валюта сотиб олмоқда, уларни импортга олинаётган товарлар, ишлар ва хизматлар тўлови учун корхона ва ташкилотларнинг ҳисобрақамларига ўтказиб бермоқда.

Корпоратив мижозлар билан валюта операцияларини ривожлантиришдан ташқари, банк 2003 йилда жисмоний шахслар билан валюта операциялари ўтказиш, хусусан, айирбошлаш шохобчалари орқали хорижий валютани, American Express чекларини сотиш ва сотиб олиш операцияларини бажаришни ҳам кенг йўлга қўйди.

Банк тизимида 2004 йил 1 январь ҳолатига кўра, 106 та валюта айирбошлаш шохобчаси бўлиб, улар аҳолига хизмат кўрсатиб келмоқда. Шулардан 66таси Тошкент шаҳрида рўйхатдан ўтказилган. Бу шохобчалар тегишли операцияларни амалга ошириш учун аҳолига қулай бўлган манзилларда жойлашган. Жумладан, бозорларда 20 та, супермаркетларда 16 та, вокзал ва меҳмонхоналарда 4 таси ишлаб турибди.

Банкдан ташқари нақд пул айланиш миқдорининг муомаладаги даражасини пасайтириш, шунингдек, республикада пул муомаласи барқарорлигини мустаҳкамлаш, аҳолининг банк маҳсулотлари ва хизмати турларидан фойдаланиш имкониятини енгиллаштириш мақсадида «Ўзсаноатқурилишбанк» барча ҳудудларида минибанклар тармоғини кенгайтириш бўйича ҳам муайян ишларни олиб борди. 2004 йил 1 январь ҳолатига кўра, банк тизимида 44 та минибанк фаолият кўрсатмоқда. Бундан ташқари, хўжалик субъектларига тўловларни иш жойининг ўзида амалга ошириш имконини берувчи «Банк-Мижоз» дастурий мажмуи орқали ўзининг ҳисоб-китобларини ўтказаётган банк мижозлари сони 81 тага етди.

Банк ўзининг тўлов тизимини такомиллаштиришга, замонавий банк технологиялари, шунингдек, пластик карточкалардан фойдаланган ҳолда нақд пулсиз ҳисоб-китобларни такомиллаштириб боришга ҳам катта эътибор қаратмоқда.

Натижада бугунги кунда Тошкент ва Гулистон шаҳарларидаги иккита автомобилларга ёнилғи қуйиш шохобчасида электрон пластик карточкалардан фойдаланган ҳолда лимитланган ёнилғи-мойлаш материалларини сотишнинг автоматлаштирилган тизими амал қилмоқда. Банк мазкур лойиҳани республиканинг бошқа автомобилларга ёнилғи қуйиш шохобчаларида ҳам қўллаш ниятида.Айни чоғда банкнинг корпоратив карточкаларидан 500 га яқин ташкилот фойдаланмоқда. Улар учун 2500 дан ортиқ пластик карточка чиқарилган.

Шу билан бирга Тошкент шаҳридаги 167та ташкилотда ва Навоий, Бухоро ва Фарғона вилоятларидаги бир қатор йирик корхоналарда ойлик маошларни тарқатиш лойиҳасини жорий этиш жадвали ишлаб чиқилди. «Чирчиқэлектрокимёсаноат» , «Навоиазот» ОТАЖлари, «Навоий ИЭС» шўъба корхонаси, «Бухорогазли» ва бошқа йирик ташкилотларда эса ойлик маошни пластик карточкалар орқали ишлатиш лойиҳаси жорий этилди.

Ҳукумат томонидан банк тизими олдига қўйган вазифаларга мувофиқ, Жаҳон банки маслаҳатчиларининг тавсияларини амалга ошириш мақсадида телекоммуникация тизимини такомиллаштириш бўйича ҳам ишлар олиб борилмоқда. Молиявий ҳужжат айланишини автоматлаштириш, банкнинг бухгалтерлик ва бошқарув ҳисобини юритиш, шунингдек, банк технологик тараққиётини самарали бошқаришни ахборот-таҳлилий қўллаб-қувватлашни таъминлаш мақсадида Интеграциялашган автоматлаштирилган банк тизими (ИАБТ) жорий этилмоқда. Республика молия секторини ривожлантириш бўйича қарз доирасида Марказий банк томонидан ишлаб чиқилган банк маълумотларини етказиб беришнинг тез суръатли тармоғига банк филиалларини улаш учун жиҳозлар ўрнатилмоқда.

Ҳисобот йилида банк ҳукуматнинг ижтимоий дастурида ҳам иштирок этиб, болалар спортини ривожлантиришга, Тошкентда ЕТТБ йиғилишини ўтказишга, «Бухорои Шариф» ва «Ташаббус» жамғармаларига, уйларни кузги-қишги даврга тайёрлашга, шунингдек, Халқ банкининг «Қоплаш фонди»га хайрия ёрдами кўрсатди.

«Ўзсаноатқурилишбанк»нинг 2003 йилдаги муваффақиятли фаолияти албатта юқори малакали менежерлар ва ходимлар жамоасини шакллантиришга йўналтирилган мақсадли кадрлар сиёсатининг ҳам самарасидир. Банк ходимларни турли малака курслари ва стажировкага, шу жумладан, чет эл банклари ва ташкилотларига юбориб, мунтазам равишда ходимлар малакасини ошириш устида иш олиб боради. Шу билан бир қаторда банкнинг бош офисида филиалларнинг ходимлари учун жорий этилаётган янги банк маҳсулотлари ва хизмат турлари бўйича семинарлар уюштирилмоқда.

«Ўзсаноатқурилишбанк»нинг бизнес стратегияси эса мижозлар, шериклар ва акциядорларнинг аҳоли фаровонлиги йўлида ўзининг имкониятларидан самарали фойдаланиш имконини бераётир.

«Қаҳрамонларимни томоша қилишдан қўрқаман»

— дейди актриса Доно Бобохонова

Сиз ҳаётда унинг ўзи билан шахсан учрашмаган бўлишингиз мумкин. Шунга қарамасдан уни жуда яхши танийсиз. Вақт топиб театрга туша олмасангиз-да, телевидение орқали хонадонингизга ташриф буюришини орзиқиб кутасиз. Унинг бировникига ўхшамайдиган овози, бир пайтнинг ўзида турли маъноларни англатувчи илмоқли гап-сўзлари ва хатти-ҳаракатлари уйингизга ҳам, қалбингизга ҳам қувончу самимият олиб киради. Ўша кун ҳаётингиздаги унутилмас лаҳзаларга айланади. Ана у, жилмайганича ўғирлан-ган қизининг ўрнига сандиқдан чиқиб келмоқда. Танидингиз-а. Буни табассумга мойил юз-кўзингиз айтиб турибди. Шундай қилиб бугунги меҳмонимиз ва суҳбатдошимиз Аброр Ҳидоятов номли драма театри актрисаси, республикада хизмат кўрсатган артист Доно Бобохонова.

—Доно опа, назаримда одам улғайгани сайин болаликдаги фазилатларидан, самимиятдан узоқлаша боради. Сизда эса аксинча. Шунинг учун суҳбатимизни болалик фаслингизни хотирлашдан бошласак нима дейсиз?

—Болалик баҳорга ўхшайди. Ташвишларини қувонч, тиканларини гул деб қабул қилади одам. Отам Сталин қатағонининг қурбони бўлган. Онам аёл боши билан олти нафар фарзандини оқ ювиб, оқ таради. Ҳаммамиз олий маълумотли бўлишимиз учун фаррошлик ҳам қилган. Мен оиланинг кенжатойи эдим. Онамга қўшилиб опаларим, акаларим ҳам эркалатиб олиб юришарди. Шунданми, ҳамма мени яхши кўриши ва севишига ўрганиб қолганман.

Санъатга бениҳоя қизиқардим. Мактабдаги бирорта тадбир менсиз ўтмасди. Қўшиқ айтардим, рақсга тушардим. Бир муддат балет тўгарагига қатнашдим, рақс маликаси Мукаррама Турғунбоева имтиҳонидан ўтиб, "Баҳор" халқ ашула ва рақс дастасида ишладим. Лекин санъаткор бўлиш хаёлимга ҳам келмаган. Ўрта мактабни тугатганимдан сўнг Ўзбекистон, ҳозирги миллий университетнинг чет тиллар факультетида инглиз тили бўлимида ўқий бошладим. Биринчи қишки сессияни фақат «аъло» баҳоларга топширганман. Қишки таътил пайтида ўртоғим Раҳимахон ўқийдиган Санъат институтига бордим. Улар тинимсиз машқлар ўтказишарди. Театрлаштирилган томошаларни кўриб ўтириб, негадир шу жой менинг жойим экан деб ўйладим. Ўқитувчилар ҳам агар хоҳласанг, иккинчи семестрдан бизда ўқийверишинг мумкин деб хайрихоҳлик билдиришгач, университет билан тамоман хайр-хўшлашганман.

Актёрнинг актёр бўлишига унинг теварак атрофидаги одамлар ҳам сабабчи бўлади. Раҳматли устозим Омон Абдураззоқовнинг менга жуда катта меҳнати синган. Хуллас, иккинчи курсдалигимда Аброр Ҳидоятов номли драма театрига ишга таклиф қилишди. Мен билан гаплашиб кўрган режиссёр Эргаш Масафоевнинг фиғони фалакка чиқди: иккита ўзбекча сўзни эплаб гапиролмайсану қанақасига ўқийсан, ҳайронман. Энг муҳими, қандай ишлайсан?

— Ростдан ҳам, қандай ишлаб кетдингиз? Ахир актёрликда сўз санъати билан талаффуз биринчи ўринда туради-ку.

— Театр жамоаси билан режиссёри ёрдам бермаганида ишни бутунлай ташлаб кетишим турган гап эди. Аввало, Эргаш ака бурнимни ерга ишқаб ишлатди. Баъзан унинг "зуғум"ларидан додлаб юборай дердим. Толиқиш, тиним, чарчаш ни-малигини билмайдиган бу одам ўзига ҳам, актёрларга ҳам ниҳоятда талабчанлик билан ёндошарди. Битта сўзни бир соатлаб такрорлаган вақтларим кўп бўлган. Айниқса, керакли сўзга урғу бериб, талаффуз қилишим анча оғир кечарди. Машқ орасидаги бир зумлик дам олиш пайтида йиғлаб-йиғлаб олардим. Тўғон Режаматов, Исамат Эргашев, Ҳасан Йўлдошев каби санъаткорлар кўнглимни кўтарар, бу эса менга ишонч бағишларди. Хуллас, туртилиб-суртилиб анча йўлга тушиб қолдим. Шу орада "Учинчи орзу" спектаклида Вера ролини ўйнаб, бир қадар муваффақият қозондим. Сўнг "Отасининг қизи"даги она — Ҳакимани ижро этдим. Яна "Гуноҳкор авлиё"да ёш қизча, "Ассалому алайкум"да салбий совчи — Донато, "Сўнаётган юлдузлар"да Анушка, "Чеча"да Ҳакима роллари билан чиқдим. Ушбу роллар умримнинг, ҳаётимнинг бир парчасига айланиб қолган десам янглишмаган бўламан. "Сўнаётган юлдузлар"даги Анушкани ўйнаш учун ойлаб темир йўл вокзалига қатнаб, у ердаги пиянииста аёллар хатти-ҳаракатини, гап-сўзларини кузатганман.

— Нима деб ўйлайсиз, телевидениедаги ролларингиз театрдаги фаолиятингизни босиб кетмаяптими?

— Ҳар иккови ҳам ўз томошабинига эга. Театрда тирик актёр, жонли муҳит ва томошабин билан мулоқот қилиш имконияти бор. Телевидениенинг имконияти беқиёс. Мени томошабинга асосан телевидение танитди. "Бозор кўрмаган йигит" видеофильми кутилмаганда шуҳрат олиб келди. Унда қизнинг онаси бўлиб ўйнаганман. Бошида шу ролга ҳеч "исимадим". Сабаби у театрдаги ролим — "Отасининг қизи"даги Ҳакимага жуда ўхшаш эди. Битта ролни икки марта такрорламайман, дедим. Режиссёр ҳам мендан баттар қайсар экан. Ўйнайсан, тамом-вассалом, деб туриб олди. У, яхшиям, шундай қилган экан, мен яхшиям, шу ролни ўйнаган эканман. Яхши режиссёр актёрни юзага чиқаради. Мен ўзим билан ишлаган режиссёрларнинг ҳар биридан, ҳеч бўлмаганда биттадан нарса ўрганганман. Масалан, "Гап йўқ" кўрсатуви режиссёри Тўхтамурод Мирзараҳимовнинг иш услуби менга жуда ёқади. У ечимни ҳамиша актёр ёки актрисанинг ўзига қолдиради. Бир қолипда ижод қилишни сира ёқтирмайди. Бу эса санъаткорнинг мустақиллигини, ўзига бўлган ишончини янада мустаҳкамлайди.

— Видеофильм туфайли машҳур бўлиб кетганингиз учун шундай деяпсизми? Умуман, шон-шуҳрат масаласига қандай қарайсиз? У санъаткорга албатта керакми? Камтарлик-чи?

— Шуҳрат мавжуд нарса. Шунинг учун ҳам керак. Мавжуд бўлмаганида керак бўлмасди. Бу саволингизга файласуфона жавобим. Тўпори жавоб шулки, шон-шуҳрат ҳам ўз ўрнида керак. Боз устига у ҳақиқий эгасини топса нур устига аъло нур бўлади. Шуҳрат санъаткорни илҳомлантиради, кайфиятини кўтаради, меҳнатини эл эътироф этганидан хабардор қилади. Менимча, у барча касб эгаларига ҳам шундай ижобий таъсир кўрсатади. Шу пайтгача ундан юз ўгирган одамни кўрган эмасман.

Камтарлик умрни безайди, одамни бообрў қилади. Шуни ишонч билан айтаманки, театримиз ижодкорлари манманлик ва кибордан йироқ юрадилар.

— Бугун халққа танилган бир актриса сифатида театр санъатининг қай томонлари сизни ташвишга солади?

— Драматурглар кам. Режиссура саёз. Ҳақиқий режиссёрлар саноқли. Кино, театр томошабин ортидан кетмаслиги, кулги арзон бўлмаслиги керак. Мен Усмон Азимнинг бирорта асарида роль ижро этишни жуда орзу қиламан. Унинг Миллий театрда саҳналаштирилган "Бир қадам йўл" спектаклини қайта-қайта томоша қилдим. Бахтга қарши драматург бизнинг театрга асар ёзмаяпти.

— Ўзингиз ижро этган ролларингизни томоша қиласизми?

— Қўрқаман. Кўрсам, камчиликларини кўриб қоламан. Шунинг учун кўрмасликка ҳаракат қиламан. Ишонасизми, йўқми, "Бозор кўрмаган йигит"ни ўн йилдан сўнг кўрганман.

— Ҳар қандай касб эгасининг ўзи тан берган, ҳавас билан қарайдиган, ҳурмат қиладиган ҳамкасблари бўлади. Сиз бундай рўйхатга кимни лойиқ кўрган бўлардингиз?

— Албатта, Афзал Рафиқовни. У яхши инсон ва яхши актёр. Ўзаро уйғунлашган ички ва ташқи маданияти-маънавияти унга алоҳида куч-қувват бериб туради.

— Сизни хаёлпараст аёл ва актриса деб ҳам таърифлашаркан. Нега?

— Хаёлпарастлик нуқсон ёки камчилик эмас. Аслида шоир, ёзувчи ва артистларнинг аксарияти хаёл суриб юради. Ҳаттоки олимлар ҳам. Кўпгина оламшумул кашфиётларнинг аввал хаёлда туғилгани бунинг яққол исботидир.

Бир куни ҳам ойлик маош, ҳам мукофот олиб, пулим кўпайиб кетди. Анчадан бери чиройли, замонавий, юмшоқ ёғоч кровать харид қилмоқчи бўлиб юрардим. Имкон туғилганидан хурсанд бўлиб мебель магазинига чопдим. Кроватни юк машинасига юкладик. Ўзим мазза қилиб кетаман деган хаёлда кроватга ётиб олдим. Шундоққина ёнимда ичига ортиб қолган пулим қўйилган китоб. Тиниқ осмонга термилиб кетаяпман. Бир пайт бошим устида пуллар айланиб-айланиб учиб, ерга туша бошлади. Ўзи бераман деса ҳеч гапмас, деб қўлимни чўзсам, пуллар менга "тутқич" бермади. Бир-икки дақиқада уларнинг ғаройиб "парвози" тўхтади. Биз уйга етиб келдик. Ҳайдовчига кира ҳақини бераман деб мундоқ қарасам, китоб ичидаги пулларим йўқ. Йўлдаёқ учиб кетиб бўлган экан... Барибир хаёл яхши нарса.

Салкам қирқ йилдан буён бир даргоҳда хизмат қилиб, саксондан ортиқ роллар яратган ва томошабин назарига тушган, гап-сўзлари ҳалимдек мулойим, кўзлари ҳам сўзлаб тургувчи актриса, уч нафар фарзанднинг, беш нафар қизалоқнинг севимли онаси ва бувижони Доно Бобохонова билан мулоқотда бўлиш ҳеч кимга малол келмайди ва зериктирмайди.

Гулчеҳра ЙЎЛДОШЕВА,
"Халқ сўзи" мухбири.

D-AMPS GSM

UZDUNROBITA
first cellular

Азиз ватандошлар!
"Уздунробита" корхонаси жамоаси сизларни Қурбон ҳайити айёми билан муборакбод этиб, саломатлик, тинчлик ва фаровонлик тилайди.

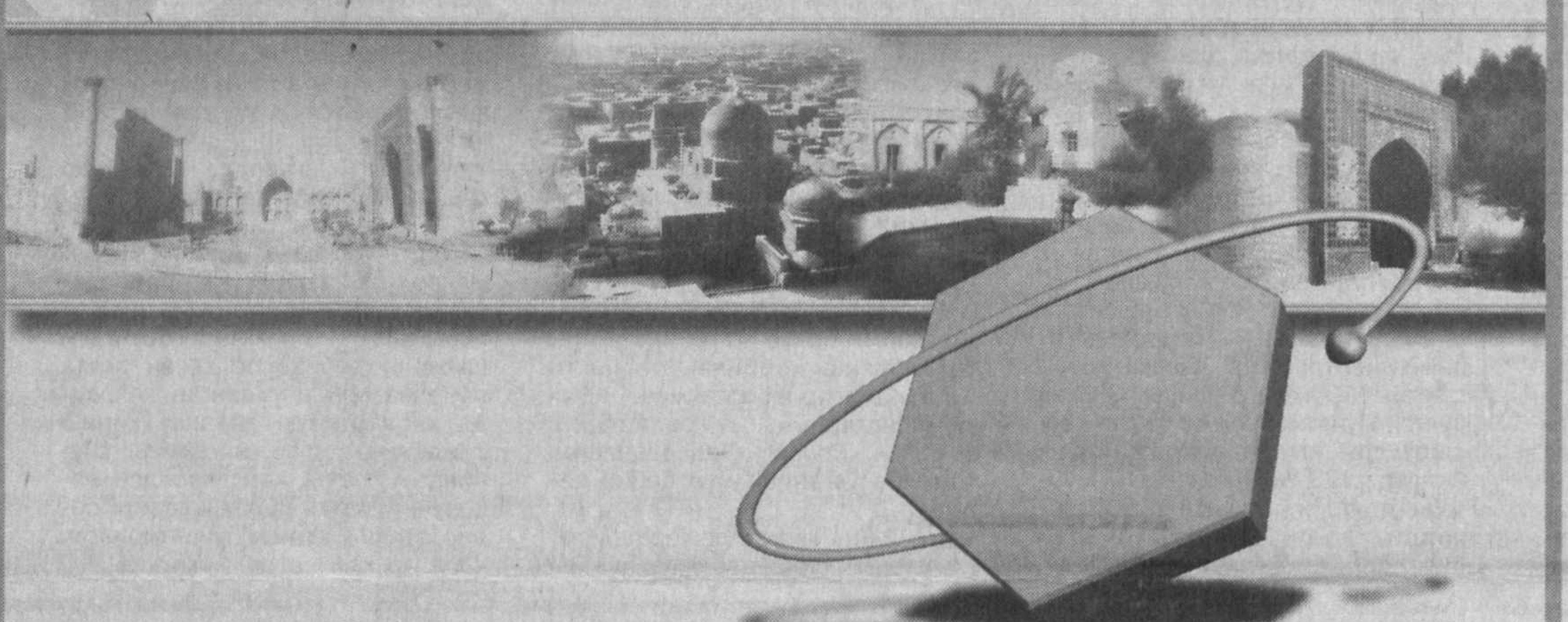

WWW.UZDUNROBITA.UZ

ХИЗМАТЛАР ЛИЦЕНЗИЯЛАШТИРИЛГАН

ТАНЛОВГА МАРҲАМАТ!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ
«ЎЗБЕКТЕАТР» ИЖОДИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ
ТЕАТР ИЖОДКОРЛАРИ УЮШМАСИ
«АРТМАДАД» МАХСУС ЖАМҒАРМАСИ
ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА

«Меҳр ва мурувват йили»га бағишланган саҳна асарларининг республика очиқ танловини эълон қилади.

Танлов муддати — 2004 йилнинг 1 майигача.

Танловга Мустақил Ватанимиз тинчлиги, фаровонлиги ва равнақи йўлида мамлакатимизда яшаётган барча миллат ва элатларнинг тинч-тотув ҳаёти замирида инсонларнинг бир-бирига бўлган меҳр-оқибати, ватанга муҳаббат, кексаларга ҳурмат, кичикларга иззат сингари чин инсоний қадриятларни улуғловчи саҳна асарлари қабул қилинади.

Танловга тақдим этиладиган асарлар бир ёки бир неча муаллифлар ҳамкорлигида ёзилиши мумкин.

Асарлар уч нусхада машинкада (ёки компьютерда) кўчирилган бўлиб,30-40 саҳифадан ошмаслиги ва жорий йилнинг 1 майигача «Ўзбектеатр» бирлашмасига тақдим этилиши керак.

Танлов ғолиблари нуфузли ҳайъат аъзолари йиғилишида очиқ овоз бериш орқали аниқланади ва матбуотда эълон қилинади.

Танловда ғолиб топилган саҳна асарлари республика театрларида саҳналаштириш учун тавсия этилади.

Ғолиблар қуйидаги пул мукофотлари билан тақдирланадилар:

- *битта биринчи ўрин —* ***300.000 (уч юз минг) сўм;***
- *битта иккинчи ўрин —* ***200.000 (икки юз минг) сўм;***
- *битта учинчи ўрин —* ***100.000 (юз минг) сўм;***
- *битта рағбатлантирувчи мукофот —* ***50.000 (эллик минг) сўм.***

«Ўзбектеатр» ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Асарлар қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент ш., М. Мусахонов к., 51-уй.

Телефонлар: 136-38-34, 133-44-08.

Эъзоз

Косонсой туманидаги Худойбердиев номли ширкат хўжалиги Қўқимбой қишлоғида яшовчи кам даромадли оилалар, ёлғиз қариялар ва ўзгалар мададига муҳтож бўлган 1063 нафар кишига моддий ёрдам бериш ташаббуси билан чиқди, дея хабар беради "Туркистон-пресс" мухбири. Шунингдек, хўжалик ҳудудидаги Янгийўл, Қозоқовул маҳаллаларига тоза ичимлик суви олиб келинди. Болалар спорт иншоотлари ишга туширилди. Хўжаликда "Меҳр ва мурувват йили"да яна кўплаб тадбирларни амалга ошириш кўзда тутилган.

Тошкент шаҳар Муниципал биржа марказида аукцион савдосига қўйилган ҚК «Янтак-Брит» банкрот корхонасининг мулклари 2004 йил 1 февралдан бошлаб аукцион савдосидан биржа савдосига қўйилади.

Тошкент шаҳар Муниципал марказ биржасининг манзилгоҳи: Миробод тумани, Мовароуннаҳр кўчаси, 16-«А» уй, 402-хона.

Маълумот учун телефонлар: 127-45-95, 133-20-74, 132-25-51.

КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН БОЛАЛАР СПОРТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЖАМҒАРМАСИ
НАВОИЙ ВИЛОЯТИ ФИЛИАЛИ

иншоотни тўлиқ қуриб битказиш учун пудрат савдоси (тендер)ни эълон қилади.

1. **Зарафшон шаҳар болалар спорт теннис корти.**
   Қурилишни тугаллаш муддати — 4 ой.
   Буюртмачи — Навоий шаҳри, Халқлар дўстлиги кўчаси, 77-«А» уйда жойлашган Ўзбекистон болалар спортини ривожлантириш жамғармаси вилоят филиали.

Қурилиш ишлари Ўзбекистон болалар спортини ривожлантириш жамғармаси Навоий вилояти филиали ҳисобидан олиб борилади.

Талабгор сифатида қатнашаётган корхона ва ташкилотлар қуйидаги талабларга мос келишлари керак: танлов савдолари предмети қийматининг камида 20 фоизи миқдоридаги бўш айланма маблағларининг ёки кўрсатиб ўтилган маблағларни беришга банк кафолатномаси, ишлар (хизматлар)ни бажариш учун зарур бўлган меҳнат ресурслари ва мутахассисларнинг мавжудлиги, шартномалар тузиш юзасидан фуқаролик-муомала, ҳуқуқий лаёқат ва устав сармоясининг миқдори, танлов объектига ўхшаш объектларда ишлаш тажрибасининг мавжудлиги, ўз кучлари билан илгари бажарилган иш ҳажмлари тўғрисидаги маълумотлар, танлов объектида ўз кучлари билан бажариладиган ишларнинг мўлжалланаётган ҳажми (фоизларда).

Танлов савдоларида қатнашадиган талабгорга буюртмачи томонидан белгиланадиган бошқа талаблар ҳам қўйилиши мумкин.

Савдода қатнашиш ва тендер ҳужжатларига эга бўлиш учун сўровнома билан савдо ташкилотчиси — **Навоий шаҳри, С.Айний кўчаси, 32-уйда** жойлашган капитал қурилишда пудрат савдоси (тендер)ни ташкил этиш республика бошқармасининг Навоий вилояти марказига мурожаат қилиш мумкин. **Тел./факс: 225-53-85.**

Бир тўплам (комплект) тендер ҳужжатларининг қиймати — 50000 сўм.

Таклифлар (оферталар)ни савдо ташкилотчисига тақдим этишнинг охирги муддати — оферталар очилиш куни ва соати.

Таклифлар (оферталар) очилиши эълон матбуотда чоп этилгандан бошлаб камида 30 кундан кейин қуйидаги манзилда: Навоий шаҳри, вилоят ҳокимлиги биносида ўтказилади.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ҳайъати ҳамда касаба уюшмаси Бирлашган қўмитаси Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби, ЎзР ФА академиги, биология фанлари доктори, профессор Талъат Соатовга волидаси

РАҲИМА аянинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ҳайъати ҳамда касаба уюшмаси Бирлашган қўмитаси Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби, ЎзР ФА академиги, тиббиёт фанлари доктори, профессор

Абдуманноп РАҲИМЖОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқин қариндошларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

Тошкент ахборот технологиялари университети жамоаси университетнинг «Иқтисод ва бошқариш» факультети декани Баҳодир Омоновга падари бузруквори

Омон ШОМИРЗАЕВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент давлат юридик институти жамоаси факультет декани Нурмат Собуровга отаси

Собур ЭШЁЗОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

«Халқ сўзи»
«Народное слово»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир
Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
П. ДЮГАЙ,
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
Л. КУЧЕРЕНКО (масъул котиб — «Народное слово»),
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
А. САИДОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
М. САФАРОВ,
И. ЎТБОСАРОВ,
А. ҲАЙДАРОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34; 133-78-92
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар — 133-52-55;
Фан, соғлиқни сақлаш, таълим ва туризм — 133-10-17;
Янгиликлар ва халқаро ҳаёт — 132-11-15; 132-12-08
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 274, 31749 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Қоғоз бичими А — 2. Офсет усулида босилган.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда оператор Ж. ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А.Орипов.
Навбатчи муҳаррир — У. Файзиева.
Навбатчи — С. Дониёров.
Мусаҳҳиҳ — М. Сулаймонова.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
t — тижорат материали.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Топширилди — 21. 00.
1 3 4 5 6